

**НАЦІОНАЛЬНА АКАДЕМІЯ
НАЦІОНАЛЬНОЇ ГВАРДІЇ УКРАЇНИ**

**Збірник тез доповідей
ПІДСУМКОВОЇ НАУКОВО-ПРАКТИЧНОЇ
КОНФЕРЕНЦІЇ СЛУХАЧІВ, КУРСАНТІВ
І СТУДЕНТІВ**

Секція № 1

**Проблеми та перспективи службово-бойової діяльності та
всебічного забезпечення застосування Національної
гвардії України на оперативному рівні**

([http:// nangu.edu.ua](http://nangu.edu.ua))

*24 березня 2022 року
м. Харків*

Оргкомітет конференції

Голова оргкомітету – перший заступник начальника Національної академії з навчально-методичної та наукової роботи генерал-майор **Морозов О.О.**

Відповідальний секретар оргкомітету:

науковий співробітник науково-організаційного відділу **Єсіпова О.О.**
(057-732-37-56, 54-76)

Члени оргкомітету:

начальник навчально-методичного центру полковник **Тробюк В.І.**;
начальник командно-штабного факультету полковник **Антонець В.В.**;
начальник факультету логістики полковник **Єманов В.В.**;
начальник оперативного факультету полковник **Павлов С.П.**;
начальник гуманітарного факультету полковник **Іщенко С.О.**;
начальник відділу служб полковник **Деркач О.В.**;
начальник відділу по роботі з особовим складом підполковник **Прядка М.І.**;
заступник начальника науково-організаційного відділу полковник **Ніконенко О.В.**

Адреса оргкомітету: 61001, м. Харків, майдан захисників України, 3, Національна академія Національної гвардії України, науково-організаційний відділ.

Контактні телефони: (057-732-37-56, 54-76).

Електронна адреса: nov_nangu@ukr.net

Доповіді відтворені безпосередньо з авторських оригіналів. За достовірність представлених результатів відповідальність несуть автори

**Підсекція № 1.1 Проблеми та перспективи службово-бойової діяльності
Національної гвардії України на оперативному рівні**

Керівник підсекції: доктор наук з державного управління, доцент полковник
Бондаренко О.Г.;
Заступник керівника підсекції: кандидат військових наук, доцент
Ткаченко М.Д.;
Секретар підсекції: кандидат військових наук **Чернавіна О.Є.**

УДК 355.46

Вдовицький Є.А., ад'юнкт кафедри Військово-Морських Сил Національного університету оборони України імені Івана Черняховського, капітан 1 рангу;
Яким'як С.В., кандидат військових наук, доцент, начальник кафедри Військово-Морських Сил Національного університету оборони України імені Івана Черняховського, капітан 1 рангу

**ПРОБЛЕМИ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ВОЄННОЇ БЕЗПЕКИ НА МОРІ
СИЛАМИ НАЦІОНАЛЬНОЇ ГВАРДІЇ УКРАЇНИ І ВІЙСЬКОВО-
МОРСЬКИХ СИЛ ЗБРОЙНИХ СИЛ УКРАЇНИ ТА ШЛЯХИ ЇХ
ВИРІШЕННЯ**

В умовах триваючої збройної агресії РФ проти України, противник веде активні гібридні дії на морі з метою негативного впливу на економічну діяльність держави та соціально-політичну обстановку в приморських регіонах. З метою комплексної протидії зазначеним гібридним діям сили оборони повинні проводити відповідні морські операції. Водночас, з аналізу досвіду застосування військ (сил) ЗС України та інших складових сил оборони України в Антитерористичній операції на території Донецької та Луганської областей (АТО), операції Об'єднаних сил (ООС), усі операції мають міжвидовий (міжвідомчий) характер. Діяльність і внесок кожного з відомств забезпечує загальну ефективність операції.

Розглянемо завдання морської операції, до виконання яких можуть залучатись сили НГУ. Відповідно до ст. 12 Закону України “Про Національну гвардію України”, НГУ відповідно до покладених на неї законом завдань та функцій зобов'язана: “2) брати участь у забезпеченні громадської безпеки та охороні громадської безпеки і порядку, у тому числі під час проведення зборів, мітингів, вуличних походів, демонстрацій, інших масових заходів”; “6) забезпечувати охорону спеціальних вантажів, у тому числі ядерних матеріалів, під час їх перевезення територією України”; “8) вживати заходів щодо

припинення діяльності незаконних воєнізованих або збройних формувань (груп), терористичних організацій, організованих груп та злочинних організацій”, “16) розблоковувати або припиняти протиправні дії у разі захоплення важливих об’єктів або місцевостей, що загрожує безпеці громадян...”.

Виходячи з умов проведення морської операції з протидії гібридним загрозам, сили НГУ можуть бути залучені до:

проведення заходів щодо припинення діяльності НЗФ, які порушують функціонування морських портів України, що відповідно до постанови Кабінету Міністрів України від 4 березня 2015 року № 83 входять до об’єктів державної власності, які мають стратегічне значення для економіки і безпеки держави;

забезпечення громадської безпеки під час проведення масових заходів поблизу місць розташування та військових частин ВМС ЗС України, інших видів, родів сил (військ) ЗС України та інших складових сил оборони, що залучаються до операції, для недопущення їх блокування або здійснення іншого негативного впливу (з досвіду 2014 року, це завдання має вирішальне значення для забезпечення можливості успішного виконання силами (військами) поставлених завдань);

охорони спеціальних вантажів у територіальному морі України, яке є частиною території держави, у разі перевезення їх морем, спільно з ВМС ЗС України, що можуть залучатися до охорони цих суден;

участь у припиненні діяльності НЗФ, диверсійно-розвідувальних сил, що діють з морських напрямків;

участь у розблокуванні або припиненні протиправних дій НЗФ в морських портах, які, зважаючи на здійснення ними діяльності щодо зберігання та перевалки нафтопродуктів, хімічних речовин тощо є об’єктами, що загрожують безпеці громадян.

У ході підготовки і ведення морської операції одним з найбільш важливих питань є ефективність управління силами. У разі залучення сил НГУ до такої операції орган управління, створений для її ведення, повинен мати спроможності щодо управління цими силами. Для цього командувач операції повинен мати заступника з НГУ, а до складу даного міжвідомчого органу управління повинен входити структурний підрозділ НГУ (відділення, відділ) або представники НГУ повинні входити до складу його структурних підрозділів.

Висновки. У разі проведення морської операції в умовах гібридних дій противника її важливими складовими будуть дії сил НГУ щодо припинення діяльності НЗФ, диверсійно-розвідувальних сил, деблокування військових об’єктів у разі порушення громадського порядку. Це вимагає оперативного підпорядкування сил НГУ командувачу операції та включення її представників

до складу міжвідомчого (об'єднаного) органу управління силами в морській операції.

УДК 338.486.41

Димихін А.П., слухач магістратури 179 навчальної групи оперативного факультету Національної академії Національної гвардії України, полковник;
Голубок М.Г., кандидат військових наук, доцент, заступник начальника кафедри оперативного мистецтва Національної академії Національної гвардії України, полковник

**ОСОБЛИВОСТІ ПРОВЕДЕННЯ ОЦІНКИ ВРАЗЛИВОСТІ
СИСТЕМИ ОХОРОНИ ЯДЕРНОЇ УСТАНОВКИ**

У сучасному світі тероризм є одним з найбільш небезпечних явищ. Він став головним викликом всьому людству, з ним доводиться рахуватися, як розвиненим країнам, так і країнам, що долають етап свого реформування та розвитку. До одних з найбільш небезпечних видів терористичної діяльності нового виду, а саме високотехнологічних терористичних актів, відносять ядерний тероризм. Його суть відображається в проведенні різного роду диверсій на небезпечних, з точки зору екології, об'єктах, до яких відносять всі типи електростанцій, виробництва ядерного паливного циклу, сховища їх сировини і продукції.

Надзвичайні події у Донбасі, які стрімко вийшли за межі соціально-політичної сфери та перетворилися на воєнний конфлікт всередині країни, на жаль, зробили Україну вразливою до таких викликів-загроз, як диверсії і теракти на потенційно небезпечних об'єктах.

Одними з найбільш небезпечних об'єктів, з точки зору наслідків проведення терористичних актів, є атомні електричні станції (далі – АЕС). Про те, до яких наслідків можуть привести диверсії на атомних станціях, можна судити за розмірами аварій, що вже мали місце (Чорнобиль, Фукусіма-1).

Згідно діючого законодавства, експлуатуюча організація забезпечує проведення оцінки вразливості ядерної установки повинна проводити:

під час перевірки готовності до введення в дію системи фізичного захисту ядерної установки та ядерних матеріалів на етапах будівництва ядерної установки, після реконструкції або технічного переоснащення системи фізичного захисту на етапах експлуатації та зняття з експлуатації ядерної установки. Оцінка вразливості проводиться групою фахівців, які входять до складу комісії з перевірки готовності системи фізичного захисту до введення в дію;

під час функціонування системи фізичного захисту ядерної установки та ядерних матеріалів на етапах будівництва, введення в експлуатацію, експлуатації та зняття з експлуатації ядерної установки не рідше одного разу на 5 років та у

разі зміни проектної загрози, вимог чинного законодавства, за приписами Держатомрегулювання. Оцінка вразливості проводиться спеціально створеною групою фахівців.

Необхідно зауважити, що система охорони є складовою частиною системи фізичного захисту атомних електричних станцій. Головне завдання якої, це протидія так званої моделі базової загрози, заснованої на аналізі внутрішніх і зовнішніх загроз, терористичної, кримінальної та антиядерної діяльності угруповань усередині країни і за кордоном (тактика, зброя, спорядження, розмір терористичної групи), які можуть зробити спробу несанкціонованого вилучення ядерного матеріалу або диверсії. Це в сукупності і являє собою загальнодержавну модель ядерної загрози. Модель постійно повинна переглядатися. Для цього пропонується проводити оцінку вразливості системи охорони, як складової системи фізичного захисту, не рідше одного разу на рік. Група в процесі проведення оцінки вразливості повинна:

уточнює список цілей правопорушників;

уточнює можливі сценарії дій правопорушників щодо цілей правопорушників;

визначає ймовірності успішного протистояння системи охорони кожному сценарію дій правопорушників;

уточнює (визначає) цілі правопорушників, рівень фізичного захисту яких не відповідає вимогам чинного законодавства;

оцінює здатність системи охорони протистояти правопорушникам, характеристики яких визначені в об'єктовій проектній загрозі;

розробляє у разі необхідності рекомендації щодо приведення системи охорони у відповідність до вимог чинного законодавства.

УДК 355.351

Косяк О.Г., ад'юнкт докторантури та ад'юнктури Національної академії Національної гвардії України, підполковник; **Чухлатий А.В.**, доцент кафедри оперативного мистецтва Національної академії Національної гвардії України

ПРОБЛЕМНІ ПИТАННЯ ЩОДО ВИРОБЛЕННЯ ПЛАНУ ЕВАКУАЦІЇ СПЕЦКОНТИНГЕНТУ ПРИ ВИНИКНЕННІ НАДЗВИЧАЙНИХ СИТУАЦІЙ ТЕХНОГЕННОГО ХАРАКТЕРУ

Аналіз законодавчої бази України та наукової літератури показав, що питанням евакуації спецконтингенту із установ виконання покарань (УВП) у разі виникнення надзвичайних ситуації (НС) в будь-якому регіоні України не приділялось достатньо уваги, внаслідок чого в органах державної влади не відпрацьований механізм її проведення та не призначено виконавців. Поряд з цим, в Україні є потенційно кризові регіони, на території яких можуть виникати

НС техногенного характеру, внаслідок масштабних аварій на об'єктах хімічної промисловості. Відповідно до цього у забруднену зону одночасно можуть потрапити кілька УВП, що потребуватиме екстреної евакуації спецконтингенту для проведення якого, необхідно залучати спеціально навчені та підготовлені сили та засоби, що маються в достатній кількості для цього у складі Національної гвардії України (НГУ).

Крім того аналіз наукової літератури розкриває існуючий механізм планування евакуації цивільного (мирного) населення, який має враховувати наступні основні задачі:

- визначення кількості і дислокації збірних та приймальних евакуаційних пунктів;
- розподіл евакуйованого населення по збірним та приймальним евакуаційним пунктам;
- вибір евакуаційних маршрутів;
- визначення виду та кількості евакуаційних транспортних засобів;
- призначення евакуаційних бригад зі складу Державної служби України з надзвичайних ситуацій та підрозділів цивільного захисту.

Таким чином механізм евакуації цивільного населення існує, він відпрацьований, але його не можливо застосувати до евакуації спецконтингенту із УВП, що потрапили до забрудненої зони з наступних причин:

- відповідно до вимог діючої нормативно-правової бази, спецконтингент повинен переміщуватись (доставлятись) під охороною призначеної варти, до складу якої входить спеціально підготовлений та озброєний особовий склад;
- територіальної розосередженості військових частин (підрозділів) НГУ відносно УВП та перманентних змін у їх наявних силах і засобах, а отже невизначеності на певний час складу сил і засобів готових прийняти участь в евакуаційних заходах;
- накладанням додаткових вимог до процесу евакуації у зв'язку з можливістю потрапляння у забруднену зону УВП з різними рівнями безпеки (режимом утримання) та різним за категорією спецконтингентом (малолітні, жінки тощо);
- територіальної розосередженості УВП, до яких буде здійснюватись доставляння евакуйованого спецконтингенту та перманентна зміна їх наповненості (зміна кількості вільних місць) для розміщення щойно доставленого спецконтингенту;
- необхідності залучення значної кількості особового складу, озброєння, спеціальних засобів та спеціальної автомобільної техніки в район виконання завдання з евакуації УВП.

Зазначене вище потребує розроблення концептуальної моделі та методики щодо вироблення органами військового управління НГУ обґрунтованих (раціональних) варіантів евакуації спецконтингенту одночасно з кількох УВП, що потрапили (можуть потрапити) у забруднену зону в умовах оперативної

обстановки, що склалася та прогнозується на певному об'єкті хімічної промисловості.

УДК 004.89

Лехмінка Р.І., слухач магістратури 710 навчальної групи оперативного факультету Національної академії Національної гвардії України, майор;
Обрядін В.В., кандидат військових наук, доцент, доцент кафедри оперативного мистецтва Національної академії Національної гвардії України

ЗАСТОСУВАННЯ ГЕОІНФОРМАЦІЙНИХ ТЕХНОЛОГІЙ ПІД ЧАС УСВІДОМЛЕННЯ ЗАВДАННЯ ТА ОЦІНЮВАННІ ОБСТАНОVKИ

Сучасні процеси глобалізації приводять до підвищення ролі інформаційних технологій у військовій сфері. На зміну традиційній в минулому столітті гонці озброєнь прийшла гонка інформаційних переваг. В концепції системи забезпечення інформацією органів військового управління надано таке визначення інформаційних технологій: це – сукупність методів, способів, прийомів і засобів обробки документованої інформації, включаючи прикладні програмні засоби, і регламентний порядок їх застосування.

Розглянемо можливі способи застосування геоінформаційних систем (ГІС) у роботі командира та органу управління під час оперативного планування, а саме, протягом виконання фаз аналізу отриманого завдання та оцінки обстановки.

У процесі аналізу отриманого завдання, на який відводиться від 2 до 3 відсотків усього наявного часу (до 30 хв.), в інтересах істотного скорочення останнього, посадовими особами органу управління частини, в разі застосування ГІС, можуть бути виконані наступні процедури:

електронне склеювання (з використанням програмного ГІС - продукту *MapView*) растрових карт відповідно до визначеної номенклатури (до 5 хвилин на електронну склейку 12 аркушів будь-якої номенклатури та масштабу) та відображення цифрових прошарків місцевості з класифікатору векторних карт району бойового (оперативного) застосування військового формування (відбувається у реальному масштабі часу);

відображення на моніторах АРМ посадових осіб органу управління, що залучаються до аналізу отриманого завдання, у вигляді завчасно підготовлених шаблонів (точкових, лінійних та полігональних об'єктів) бойових завдань, бойових порядків (елементів оперативної побудови) підпорядкованих військових частин (оперативного угруповання), сусідів, положення противника у відповідності до попередньо визначеної органами військової розвідки його організаційно-штатної структури;

з електронних таблиць завчасно підготовлених баз даних в атрибутивні

таблиці векторних тем, за бажанням, та завдяки безпосередньої участі посадових осіб органу управління (відповідно до їх компетенції) заносяться дані, які розкривають склад, стан, укомплектованість, морально-психологічний та фізичний стан військ, прямокутні координати виявлених об'єктів (цілей), джерела інформації, достовірність набутих даних та час їх надходження.

До процесу оцінювання обстановки, на який відводиться близько 7 відсотків наявного часу (близько 120 хвилин), залучається більша кількість посадових осіб управління і штабу, робота проводиться на поєднаних у мережу АРМ та полягає в оцінюванні противника, своїх військ і сусідів, району дій та інших умов і факторів, які можуть впливати на виконання поставленого завдання.

У разі застосування ГІС-технологій можуть бути виконані наступні процедури:

під час оцінювання противника – з використанням програмного модуля *Load Legend* оперативне відображення на моніторах АРМ детального положення (можливість деталізації до окремого вогневого засобу) противника; з використанням програмного модуля *Statistics* прогнозований характер дій противника, а саме, найбільш вірогідні напрямки зосередження зусиль та способи дій; за допомогою програмного модуля *Summarise* проводиться оцінка кількісно-якісного складу сил та засобів противника; із застосуванням модуля *Create Chart* у вигляді діаграм різного формату наочно відображаються кількісні, якісні, сумарні потенційні бойові можливості; з використанням колекції скриптів (окремих програмних модулів) *LCS_3.0* отримуються розрахунково-довідкові документи та заслуховуються доповіді посадових осіб за їх змістом;

під час оцінювання своїх підрозділів посадовими особами органу управління застосовуються аналогічні програмні модулі та виконується такі ж самі процедури (за виключенням процедури створення аналітичної моделі бою та оцінки її результатів);

оцінювання району бою (бойових дій) здійснюється начальником топографічної служби частини відповідно до Класифікатору топографічної інформації з використанням векторних карт та завантаженням у систему додаткових модулів: *3D_Analyst*, *Image_Analysis*, *Spatial_Analyst*, *Network_Analyst*.

Результати проведених групових вправ зі слухачами оперативного факультету за тематикою дисципліни «Застосування військових частин у бою» свідчать, що застосування ГІС ArcView GIS 3.3 на етапі усвідомлення завдання та оцінки обстановки призводить до скорочення часу у роботі посадових осіб штабу на 30%. Тому, є сенс викладати розділ «Застосування ГІС – технологій у військовій справі» окремою дисципліною для слухачів, які навчаються за 253 спеціальністю.

УДК 351.862.222

Матвєєв І.І., слухач магістратури 710 навчальної групи оперативного факультету Національної академії Національної гвардії України, капітан;
Лавніченко О.В., кандидат військових наук доцент, професор кафедри оперативного мистецтва оперативного факультету Національної академії Національної гвардії України

ОСНОВИ ВІЙСЬКОВОЇ БОРОТЬБИ З РОЗВІДУВАЛЬНОЮ І ДИВЕРСІЙНОЮ ДІЯЛЬНІСТЮ ПРОТИВНИКА ТА НЕЗАКОННИМИ ЗБРОЙНИМИ ФОРМУВАННЯМИ

Одним з важливих завдань, які виконують військові частини, підрозділи НГУ у територіальній обороні є боротьба з диверсійно-розвідувальними силами противника.

З'єднанням (частинам) НГУ можуть бути призначені райони відповідальності. Такими районами є території, які прилягають до об'єктів, що охороняються, до 15 км, а для з'єднань і частин з охорони комунікацій – на віддаленні до 20 км у ту чи іншу сторону від комунікації.

З'єднанням (частинам) оперативного призначення НГУ може бути призначений район (зона) відповідальності як і з'єднанням (частинам) Збройних Сил. Як що такий район планом територіальної оборони регіонального управління сил ТрО не призначений, вони повинні бути в готовності до дій на всій території службово-бойової діяльності НГУ, а також в інтересах об'єктів, що охороняються силами НГУ.

Ліквідування диверсійно-розвідувальних груп противника, незаконних озброєних формувань може проводитись шляхом дій окремих військових нарядів або проведенням спеціальної операції. В інтересах проти диверсійної боротьби призначаються такі види військових нарядів, як групи переслідування, розвідувальні, пошукові, оперативно-військові групи, заслони, засади, пости спостереження і інші.

Для виявлення і знищення противника в зоні відповідальності кожного з'єднання (частини) можуть виставлятися військові загородження, вестись оперативна розвідка районів ймовірного висадження і напрямів руху диверсійно-розвідувальних формувань (ДРФ) до об'єктів тилу, здійснюватись зачистка окремих районів ймовірного укриття противника, вестись дії оперативно-військових груп, а також частин (підрозділів, військових нарядів) щодо ліквідування (захоплення) противника у разі його виявлення.

Розвідка районів ймовірного висадження (викидання) і напрямів руху ДРФ, баз перебування НЗФ зводиться: до установаження безперервного спостереження за ними зі спостережних постів, виставлених від підрозділів, до періодичних оглядів районів (напрямів) розвідувально-пошуковими групами, і з повітря – екіпажами вертольотів.

Зачистка окремих районів полягає в огляді (прочісуванні) військами цих районів з метою виявлення і ліквідування агентів, ДРГ і диверсійно-розвідувальних загонів противника, незаконно озброєних формувань. Ці дії є профілактичними і проводяться в сполученні з режимними і оперативними заходами.

Особливе значення має періодична зачистка зон, які прилягають до найбільш важливих об'єктів, з метою заборони добування ДРФ противника відомостей про ці об'єкти і здійснення на них нападу або диверсії.

Дії оперативно-військових груп (ОВГ) ведуться для захоплення співробітників і документів розвідувальних органів противника, для ліквідування агентів противника на підставі конкретних розвідувальних відомостей, для вилучення засобів зв'язку, зброї, боєприпасів і матеріальних цінностей у ворожих осіб і організацій.

Виявлення і знищення незаконно озброєних формувань може вестись тактикою дій спец груп.

Слід відмітити, що з початком бойових дій на території оперативного командування ЗС України може бути велика кількість важливих об'єктів і комунікацій, які охороняються силами НГУ. Загальна площа зон відповідальності навколо цих об'єктів (комунікацій) може займати значну територію оперативного командування.

На підступах до вказаних особливо важливих об'єктів для знищення диверсантів проводяться спеціальні операції, якими керують військові командири. Заступниками цих командирів призначаються з числа оперативних робітників органів СБУ, які обслуговують ці об'єкти.

Ліквідування ДРФ (НЗФ) у визначених районах (зонах) відповідальності поза межами розташування особливо важливих об'єктів здійснюється під час спеціальних операцій.

По цілі і масштабу спеціальні операції можуть бути частковими і загальними. *Загальна операція* проводиться з метою ліквідування декількох ДРФ (або одного великого НЗФ) на великій території з залученням значної кількості сил і засобів. *Часткова операція* має за мету ліквідування якого-небудь одного ворожого формування (групи, загону, банди), порівняно невеликою кількістю сил і засобів (як правило ротою, батальйоном).

Керівником часткової спеціальної операції є старший оперативний начальник – начальник (заступник) територіального органу СБУ, який забезпечує державну безпеку в районі (зоні) відповідальності в кордонах відповідної адміністративної одиниці.

Керівник часткової спеціальної операції в процесі оперативного керівництва військовими силами вирішує питання, пов'язані з визначенням строків операції, встановленням (спільно з військовим командиром) порядку дій притягуваних до операції сил, з поставленням нових завдань підрозділу у випадку зміни обстановки; віддачею вказівок про необхідність захоплення

зразків нових розвідувальних і диверсійних засобів, а також полонених; розробкою і проведенням спеціальних заходів щодо забезпечення виконання поставлених завдань.

При цьому оперативний робітник не підміняє командира в питаннях управління військами. Всі його вказівки, розпорядження, в тому числі що стосується поставлення завдань підрозділам, віддаються через командира, який є заступником керівника операції по військам.

У воєнному тилу в смугах (районах) відселення місцевих мешканців і у випадках, коли по умовам обстановки нема можливості проводити агентурно-оперативні і режимні заходи в районі перебування ДРФ, частина (підрозділ) веде самостійні військові дії по знищенню ворожого формування.

При будь-якому способі боротьби з ДРГ (НЗФ) переслідується головна мета – не допустити впливу противника на об'єкти, що охороняються. Основними способами дій при ліквідуванні ДРГ (НЗФ) є: блокування, пошук, переслідування, засада, оточення, захоплення, нальот, рейдові дії.

Способи проведення спеціальних операцій залежать від обстановки і, головним чином, від складу і характеру дій противника, наявності сил і засобів і характеру місцевості.

УДК 355.4

Мірошніченко Р.В., слухач магістратури 710 навчальної групи оперативно факультету Національної академії Національної гвардії України, майор;
Ткаченко М.Д., кандидат військових наук доцент, доцент кафедри оперативного мистецтва Національної академії Національної гвардії України;
Кравченко С.А., кандидат військових наук доцент, доцент кафедри Сухопутних військ Національного університету оборони України імені Івана Черняхівського

МЕТОДИКА ПЛАНУВАННЯ ПЕРЕСУВАННЯ ВІЙСЬКОВОЇ ЧАСТИНИ НГ УКРАЇНИ КОМБІНОВАНИМ СПОСОБОМ У ВИЗНАЧЕНИЙ РАЙОН ЗОСЕРЕДЖЕННЯ

Актуальність теми полягає в тому, що воєнно-політична обстановка в країні є складною і характеризується багатоваріантністю загроз громадській безпеці (ГБ), підвищеним рівнем ймовірності виникнення надзвичайних ситуацій соціального та воєнного характеру у різних її регіонах, участь у реагуванні на які потребуватиме різних за складом оперативних угруповань Національної гвардії України (НГУ).

Угруповання військ (сил) представляє собою тимчасове формування на чолі із органом військового управління, створене із мобільних резервів, військових частин та окремих підрозділів НГУ, сили якого сформовані у певну

систему і розгорнуті відповідним чином у будь-якому регіоні країни для виконання завдань за призначенням.

Існуюча мережа автомобільних доріг та залізничних шляхів, забезпечує достатньо велику кількість маршрутів руху між вихідним і кінцевим пунктами навіть для незначних відстаней між точками вибуття та призначення. Крім того, вибір маршруту руху залежить від багатьох допоміжних умов: навченості водіїв, технічних характеристик техніки, економічності, безпеки руху тощо. Неякісне врахування цих факторів у сукупності може призвести до вибору нерационального маршруту руху, який забезпечить несвоєчасність прибуття підрозділу в пункт призначення та зрив виконання визначених завдань.

Методика роботи командира та органу військового управління (штабу) щодо вироблення раціонального варіанту пересування сил та засобів НГУ є більш складним завданням для відповідних органів військового управління ніж для штабів Збройних Сил України, оскільки:

по-перше, кризові ситуації можуть виникнути одночасно у різних регіонах країни, розосереджених територіально. Кількість таких ситуацій може бути також різною. Цей аспект може обумовити необхідність одночасного перевезення сил та засобів НГУ як із центральних регіонів країни на її периферію, так і з периферії у глиб території країни, а також у інших напрямках у різних поєднаннях і варіаціях;

по-друге, зміни у кількості і територіальній розосередженості кризових ситуацій суттєво змінюють способи перекидання сил та засобів від військових частин НГУ, які також розосереджену дислокацію на всій території країни;

по-третє, оскільки оперативна обстановка змінюється з динамічною швидкістю на всій території країни, то у випадку виділення військовими частинами НГУ своїх мобільних резервів (а для оперативно-територіальних об'єднань НГУ – зведених загонів) для виконання завдань за призначенням в іншому (інших) регіоні (регіонах), рівень “захищеності” їх районів (зон) відповідальності у наслідок цього зменшується, що в свою чергу може призвести до виникнення кризових ситуацій вже у цих районах (регіонах) країни на які потрібно буде також певним чином реагувати правоохоронним органам та іншим військовим формуванням держави.

Отже органи державної влади можуть опинитися в ситуації, коли події розвиватимуться в режимі “ланцюгової реакції”. Цей аспект обумовлює гостру необхідність в обов’язковому комплексному урахуванні поточних і прогнозних рівнів складності оперативної обстановки та тенденцій її змін у районах (зонах) відповідальності військових частин при ухваленні певного рішення щодо перегрупування сил та засобів НГУ територією країни.

Виходячи із наведеного, в роботі наголошується, що в органах військового управління НГУ, у ході планування порядку пересування військ з метою перегрупування сил та засобів для реагування на кризові ситуації воєнно-

політичного походження, обов'язково повинні розв'язуватися оптимізаційні задачі з метою:

мінімізації часових показників накопичення потрібних сил та засобів НГУ у призначених районах;

-мінімізації сумарних ризиків втрати контролю над територіями зон відповідальності військових частин (від яких виділяються сили і засоби);

-мінімізації загальних транспортних витрат на пересування сил та засобів, або за комплексними критеріями, що побудовані на зазначених часткових компонентах у різних їх поєднаннях.

В ході дослідження зазначається методика роботи командира та органу військового управління (штабу) щодо планування комбінованим способом пересування сил та засобів військової частини НГУ.

УДК 355

Онопрієнко О.С., ад'юнкт докторантури та ад'юнктури Національної академії Національної гвардії України, підполковник

СТВОРЕННЯ АДАПТИВНОЇ МОДЕЛІ ІЗОЛЯЦІЙНО- ОБМЕЖУВАЛЬНИХ ЗАХОДІВ (ОТОЧЕННЯ) РАЙОН ВИНИКНЕННЯ НАДЗВИЧАЙНОЇ СИТУАЦІЇ

В разі виникнення надзвичайної ситуації виникає потреба в проведенні ізоляційно-обмежувальних заходів (оточення) району виникнення надзвичайної ситуації. Ізоляційно-обмежувальні заходи проводяться з метою локалізації зони надзвичайної ситуації, недопущення осіб в район виникнення надзвичайної ситуації, моніторингу розвитку надзвичайної ситуації, регулювання транспортних потоків та ін.

Існуючи моделі проведення ізоляційно-обмежувальних заходів (оточення) районів виникнення надзвичайних ситуацій в сучасний час адаптовані на створення системи спостереження враховуючи рекомендації з виставлення спостережних постів викладених в керівних документах з організації служби військовими нарядами без врахування просторово-часових показників надзвичайної ситуації, що в свою чергу збільшує необхідну кількість особового складу, а в деяких випадках може мати характер недостатності особового складу для виконання завдань.

Основними вимога для забезпечення виконання завдань з проведення ізоляційно-обмежувальних заходів (оточення) району виникнення надзвичайної ситуації є час на організацію та створення системи спостереження.

Тому запропонована адаптивна модель ізоляційно-обмежувальних заходів складається з трьох основних блоків які надають вичерпну інформацію для прийняття рішення на створення системи спостереження в районі надзвичайної

ситуації. Перший блок дає змогу оцінити час на переміщення підрозділів до району виникнення надзвичайної ситуації та обрати той підрозділ який з найменшим значенням часу прибуде до місця виконання завдання. Другий блок моделі дає змогу визначити місця виставлення постів контролю в'їзду виїзду з району з урахуванням транспортної мережі району надзвичайної ситуації, визначає місця виставлення спостережних постів з урахуванням перекриття зон видимості спостережними постами та прозорості повітря на час створення системи спостереження в районі надзвичайної ситуації, що забезпечує скорочення кількості особового складу необхідного для виконання завдань без втрати якості виконання завдання. Третій блок оптимізує маршрути виставлення постів спостереження за периметром району надзвичайної ситуації з мінімізацією часу на створення системи спостереження в районі надзвичайної ситуації з урахуванням транспортної мережі та дає змогу виключити маршрути які є непрохідними в залежності від часу початку надзвичайної ситуації.

Тобто адаптивна модель проведення ізоляційно-обмежувальних заходів (оточення) району надзвичайної ситуації дає змогу скоротити час на прийняття рішення за рахунок автоматизації процесів вибору кращих варіантів, видає обґрунтовані та деталізовані часткові рішення виконання завдання та здатна адаптуватись до змін в оперативній обстановці, що пришвидшує уточнення рішення в разі різкої зміни обстановки в районі виникнення надзвичайної ситуації.

УДК 355.42.001

Сивка В.В., слухач магістратури 179 навчальної групи оперативного факультету Національної академії Національної гвардії України, підполковник; **Подвизніков С.М.**, старший викладач кафедри оперативного мистецтва оперативного факультету Національної академії НГУ; кандидат військових наук, доцент; **Кравченко С.А.**, кандидат військових наук доцент кафедри Сухопутних військ НУОУ ім. Івана Черняховського

АНАЛІЗ ВЕДЕННЯ ЗУСТРІЧНОГО БОЮ МЕХАНІЗОВАНИМИ ЧАСТИНАМИ КРАЇН НАТО

На початку збройної агресії основні угруповання військ сторін перебувають на певному віддаленні, їх зіткненню передують висування частин і з'єднань маршем з місць постійної дислокації, районів зосередження та навчань у такій обстановці, коли обидві сторони пересуваються назустріч із однаковою метою розгромити противника наступальними діями, чим створюють умови виникнення зустрічних боїв.

Американські військові фахівці вважають, що в майбутній війні бойові дії стануть високодинамічними і успіх багато в чому буде залежати від швидкості

проведення маневру на полі бою. Тому командування сухопутних військ приділяє велику увагу підвищенню мобільності військ і підготовці їх до здійснення маршів з подальшим вступом у бій.

Марші з'єднань і частин сухопутних військ у статутах армії США розглядаються як складовий елемент усіх видів бойових дій і діляться на два види: тактичні та адміністративні.

Тактичні марші здійснюються у передбаченні зустрічного бою. Головна вимога, що пред'являється до військ - постійна їх готовність до організованого вступу в бій. Тому рекомендується будувати такі похідні порядки, які забезпечили б швидке розгортання військ і вступ у бій.

Військові фахівці вважають, що зустрічний бій може виникати досить часто, оскільки в більшості випадків буде продовженням пересування військ, що здійснюється з метою зближення з противником, він може виникнути при здійсненні маршу в бік противника для зайняття районів, нанесення контратаки по противнику, відбиття його контратаки та ін. Успіх досягається випередженням противника в готовності до бою. А цього, на думку тих же фахівців, можна домогтися вмілою і доцільною побудовою похідних порядків, своєчасним розгортанням частини в передбойові і бойові порядки і введенням їх в бій з ходу та іншими діями.

У статутах армії США наголошується, що першими в безпосереднє зіткнення з противником вступають розвідувальні підрозділи, від яких надходять дані про угруповання та характер їх дій. З подальшим зближенням - з його передовими підрозділами вступають у бій війська прикриття, які завдають противнику максимальних втрат та перешкоджають розгортання на вигідних рубежах. Для розвитку успіху підрозділів прикриття і захоплення важливих рубежів в бій вступають авангарди, які розгортаються для атаки безпосередньо з похідних колон. Бій авангардів забезпечується ударами авіації і вертольотів вогневої підтримки, а також вогнем артилерії і мінометів. Якщо ж обстановка буде складатися несприятливо для підрозділів прикриття і авангардів, то вони для виграшу часу, збереження сили і створення вигідних умов для розгортання і введення в бій головних сил, можуть тимчасово переходити до оборони або стримуючих дій. У зарубіжній пресі наголошується, що головні сили бригади також можуть бути введені в бій безпосередньо з маршу. Такий спосіб рекомендується використовувати, коли противник зазнав великих втрат в результаті нанесення ударів тактичної авіації, застосування ракет і досягнута чисельна перевага у силах і засобах. Якщо передбачається зустріч з переважаючим противником, то головні сили бригади переходять у наступ одночасно після короткочасної зупинки, яка необхідна для того, щоб дати можливість всім підрозділам зосередитися в заданому районі.

На думку командування сухопутних військ США, для досягнення успіху головні сили повинні вводитися в бій максимально швидко. З урахуванням ймовірного рубежу зустрічі з противником розгортання бригади, що здійснює

марш по одному маршруту, в батальйонні колони починається в 10-15 км від нього, батальйонів в ротні колони - в 5-8 км і рот у взводні - в 2-3 км. Головний удар рекомендується наносити у фланг і тил похідних колон противника, а допоміжний - з фронту. У статутах армії США чітко визначені показники глибини завдання і темпів наступу механізованої бригади у зустрічному бою. Вважається, що вони залежать від конкретних умов і можуть бути різними. Що стосується ширини смуги наступу, то вона залежить від завдання з'єднання, складу і положення військ противника, характеру місцевості, наявності сил і засобів підтримки і для бригади може бути - 6-12 км, для батальйонної тактичної групи - до 3 км.

Із зав'язкою зустрічного бою в проміжках і на флангах ударних угруповань діють підрозділи розвідки та охорони. Підтримуюча тактична авіація і вертольоти вогневої підтримки виконують завдання з ізоляції поля бою, а також руйнування мостів, переправ та інших важливих об'єктів на шляхах підходу до району бойових дій основних сил противника.

У зустрічному бою велике значення надається застосуванню тактичних повітряних десантів і аеромобільних підрозділів, які можуть висаджуватися на глибину 15-20 км від лінії зіткнення сторін у складі посиленої роти (батальйону) із для заборони підходу резервів противника для надання допомоги підрозділам, які наступають з фронту або оточенні.

Успіх у зустрічному бою, на думку іноземних оглядачів, залежить головним чином від вогневої підтримки.

Подальший розвиток бойових дій, за даними американських фахівців, буде визначатися конкретними умовами обстановки, залежно від яких можуть вестися наступ, оборона або стримуючі дії.

Таким чином, рахуємо, що при здійсненні пересування в передбаченні зустрічі з противником частин ЗСУ для безпечного супроводження колон необхідно передбачати залучення вертольотів вогневої підтримки, БПЛА та інших засобів повітряної розвідки та включати до складу похідної охорони розвідувальні підрозділи.

УДК 623.4.011

Сідорін С.В., слухач магістратури 179 навчальної групи оперативного факультету Національної академії НГУ, підполковник; Обрядін В.В., кандидат військових наук, доцент, доцент кафедри оперативного мистецтва; Подвизніков С.М., старший викладач кафедри оперативного мистецтва

СКЛАДАННЯ ПЛАНУ МАРШУ ЧАСТИНИ В РАЗІ ВИЗНАЧЕННЯ ДИРЕКТИВНОГО ЧАСУ ЗАКІНЧЕННЯ ЗОСЕРЕДЖЕННЯ ВІЙСЬКОВОГО ФОРМУВАННЯ У РАЙОНІ ПРИЗНАЧЕННЯ

Під час отримання завдання на здійснення маршу, командир частини у бойовому розпорядженні може бути зазначений директивний час прибуття військового формування в район призначення. Тобто, оперативному відділенню штабу бригади при плануванні маршу, відповідно до створеного похідного порядку потрібно вирішувати зворотне завдання, а саме, з метою дотримання директивного часу прибуття частини в район призначення, визначити початок руху, а саме, вихідний рубіж (пункт) та час проходження його і пунктів регулювання головами та хвостами похідних колон підрозділів, а також в таблицю маршу включити час початку витягування похідних колон із вихідного району. Звичайно, маршрут руху, протяжність ($L_{\text{марш}}$) якого та район призначення ($G_{\text{рп}}$ – загальна глибина району призначення) будуть директивно зазначені у наказі старшого начальника. Відомий також загальний вихідний район бригади та райони розташування підрозділів, де останні здійснюють підготовку до маршу.

Природно вважати директивним часом закінчення маршу (T), час зосередження останнього J – го підрозділу, глибина похідної колони якого ($G_{\text{пох}_j}$), з урахуванням кількості машин (N_j) і встановленої дистанції між машинами (ΔN_j) дорівнює $G_{\text{пох}_j}$

в похідній колоні частини, що має загальну глибину ($G_{\text{пох}}$, км), в призначеному районі зосередження. Цей час, в залежності від відстані d_j – віддалення ближнього краю, призначеного для підрозділу J – го району від ближнього краю загального району зосередження частини), глибини ($G_{\text{рз}_j}$) J – району, а також швидкості втягування підрозділів ($V_{\text{вт}}$, км/год) у загальний район може становити величину J .

Тоді час, коли останній J – ий підрозділ похідної колони частини, яка йде маршем за визначеним маршрутом, головою колони торкнеться ближнього краю загального району зосередження становить величину T_j .

Загальна глибина похідної колони частини ($G_{\text{пох}}$) на маршруті, з урахуванням визначених у замислі командира і позначених на схемі похідного порядку дистанцій (Δ_j) між підрозділами, кількості машин (N_j) і встановленої дистанції між машинами (ΔN_j) у складі кожного j – го підрозділу, буде дорівнювати $G_{\text{пох}}$.

Голова похідної колони частини торкнеться ближнього кордону загального району зосередження у час, який становить значення T_1 .

За даними рекогносцирувальних груп, на маршруті руху загальною протяжністю $L_{марш}$ (визначається від вихідного рубежу, віддалення якого від вихідного району забезпечує витягування похідних колон підрозділів і досягнення запланованої швидкості руху, до ближнього краю району зосередження частини, км), визначаються довжини ділянок (L_k, k) та можливі швидкості руху (V_k, k) по них. Тоді, з урахування середньої швидкості руху підрозділів на маршруті знаходимо час ($T_{ер}$), коли голова колони вийде до вихідного рубежу (пункту) - T_e .

При визначеному часі ($T_{ер}$) проходження головою колони вихідного рубежу (пункту) подальший порядок розрахунків, який полягає у знаходженні часів висування кожного підрозділу з вихідного району, а також проходження головами та хвостами цих підрозділів вихідного рубежу (пункту) залишається незмінним.

УДК 355.423.1

Солдатенко Р.С., слухач магістратури 179 навчальної групи оперативного факультету Національної академії Національної гвардії України, підполковник;
Чернавiна О.Є., кандидат військових наук, доцент кафедри оперативного мистецтва Національної академії Національної гвардії України, підполковник запасу

ПОГЛЯДИ НА ВИКОРИСТАННЯ БЕЗПЛОТНИХ ЛІТАЛЬНИХ АПАРАТІВ В ЯКОСТІ БАЗИ РЕТРАНСЛЯТОРУ РАДІОСИГНАЛУ В ІНТЕРЕСАХ СИСТЕМИ ЗВ'ЯЗКУ НАЦІОНАЛЬНОЇ ГВАРДІЇ УКРАЇНИ ПІД ЧАС ВИКОНАННЯ ЗАВДАНЬ В ГОРНО ЛІСИСТІЙ МІСЦЕВОСТІ

Пошук та ліквідація диверсійних груп, або незаконних збройних формувань в горно-лісовій місцевості одна з складних задач для підрозділів Національної гвардії. Складність виконання багатьох завдань в горно-лісовій місцевості пов'язана з відсутністю зв'язку спецгруп з командним пунктом бригади.

Розширення можливостей щодо передачі інформації в горно-лісовій місцевості може досягатися шляхом використання мобільних вузлів на базі безпілотних літальних апаратів (БпЛА). Безпілотні літальні апарати можуть застосовуватись для створення безпроводових самоорганізованих мереж. Актуальним є застосування групи БпЛА у військових цілях для виконання не тільки для розвідувальних операцій, контролю району ведення бойових дій, а також й для забезпечення зв'язку. Де неможливо встановити антени покриття через складний рельєф, або звичайні радіостанції та радіоприймачі не

спроможні за своїми тактико-технічними даними не спроможні забезпечувати стійкий радіосигнал (радіозв'язок), застосування групи БПЛА є ще більш доцільним для ретрансляції зв'язку у тих місцях

Практично вже у всіх сферах діяльності використання БПЛА у якості ретрансляторів, об'єктом дослідження є організація зв'язку мобільних радіомереж (МР), а предметом тактичні МР з використанням БПЛА у якості ретрансляторів.

Проведення аналізу використання БПЛА у якості ретрансляторів мобільної компоненти тактичних радіомереж.

Порівняльний аналіз застосування сучасних засобів та систем зв'язку в правоохоронних органах, що пов'язані з існуючими тенденціями розвитку науки і техніки в сфері зв'язку та можливості й напрями їх застосування у діяльності органів внутрішніх справ було виявлено, що неможливо вирішити питання надійного зв'язку в горно-лісовій місцевості без використання БПЛА.

Способів використання БПЛА в якості бази ретранслятору радіосигналу в інтересах системи зв'язку Національної гвардії України під час виконання завдань в горно лісистій місцевості взагалі нема, а тим паче немає самої методики обґрунтування способу використання безпілотних літальних апаратів. В «Правилах виконання польотів безпілотними авіаційними комплексами державної авіації України» є експлуатаційні конфігурації пункту дистанційного пілотування які потрібно взяти за основу в розробці способів використання БПЛА.

Розроблення методики обґрунтування способу використання безпілотних літальних апаратів повинна вмістити показники та критерії які необхідно враховувати при виборі БПЛА, способу керування обраним засобом, профілю польоту, та способу передачі сигналу на КП бригади.

Визначені показники та критерії допоможуть раціонально обрати засіб в якості ретранслятору та з врахуванням його можливостей розробити спосіб використання в горно-лісовій місцевості, що допоможе створити надійну систему зв'язку Національної гвардії України під час виконання завдань.

УДК 342.5

Тробиук Д.В., слухач магістратури 710 навчальної групи оперативного факультету Національної академії Національної гвардії України, майор;
Бабков Ю.П., кандидат технічних наук, доцент, професор кафедри оперативного мистецтва Національної академії Національної гвардії України, полковник запасу

ОСОБЛИВОСТІ ОРГАНІЗАЦІЇ ВЗАЄМОДІЇ ЧАСТИН ТА ПІДРОЗДІЛІВ НАЦІОНАЛЬНОЇ ГВАРДІЇ УКРАЇНИ З ТЕРИТОРІАЛЬНИМИ ОРГАНАМИ ДЕРЖАВНОЇ ПРИКОРДОННОЇ СЛУЖБИ

Новітні підходи до порядку вирішення проблемних питань забезпечення національної безпеки у сфері безпеки державного кордону набули в ХХІ столітті виключного змісту в контексті актуалізації світових глобальних викликів та загроз, насамперед таких, як військова агресія та анексія окремих територій, провокації, тероризм, міжнародна організована злочинність, незаконна міграція та торгівля людьми, контрабандна діяльність та наркотрафік.

В умовах необхідності забезпечення національної безпеки при відсічі збройної агресії Російської Федерації, порушенні режиму державного кордону на тимчасово окупованих територіях, активізації сепаратистських настроїв, появи загроз тероризму, наявності територіальних претензії інших країн, питання злагодженого функціонування Збройних Сил України, Державної прикордонної служби України, Національної гвардії України та інших правоохоронних органів набувають найбільшої актуальності.

Військовослужбовці Національної гвардії України беруть участь у здійсненні заходів, пов'язаних з припиненням збройних конфліктів та інших провокацій на державному кордоні, а також заходів щодо недопущення масового переходу державного кордону з території суміжних держав. Таким чином, до спільних дій із забезпечення захисту державного кордону України в мирний час безпосередньо залучаються:

від ДПСУ - сили і засоби прикордонних (мобільних прикордонних) загонів, окремих контрольно-пропускних пунктів, авіаційних частин;

від НГУ - сили і засоби військових частин (підрозділів) оперативного призначення, підрозділів (загонів) спеціального призначення, а також за потреби військових частин (підрозділів) з охорони громадського порядку.

Відповідно до законодавства ДПСУ має право вести оперативно-розшукову діяльність, на відміну від НГУ, тому актуальним стає питання надання оперативної, розвідувальної інформації частинам НГУ при виконанні завдань в прикордонній зоні як в інтересах ДПСУ, так і при виконанні власних завдань.

В свою чергу основна роль НГУ у взаємодії з ДПСУ – надання допомоги силами і засобами для посилення змін прикордонних нарядів, перебувати в резерві (у складі спільних мобільних груп), а також брати участь у проведенні органами (підрозділами) охорони державного кордону спеціальних заходів із пошуку осіб, які вчинили правопорушення, ізоляційно-обмежувальних і режимних заходів відповідно до тактики їх дій.

НГУ дедалі частіше долучається до виконання завдань на державному кордоні у тісній взаємодії з ДПСУ та іншими правоохоронними органами, так як це дає змогу значно посилити захист та покращити охорону найбільш уразливих ділянок кордону. При цьому виконання такого роду завдань для військових частин НГУ в межах відповідальності деяких прикордонних загонів відбувається взагалі вперше. Це вимагає відпрацювання питань взаємодії між на більш якісному рівні.

Підсекція № 1.2 Актуальні проблеми оперативного та логістичного забезпечення дій формувань Національної гвардії України

Керівник підсекції: доктор технічних наук, професор полковник **Кайдалов Р.О.**;
Заступник керівника підсекції: кандидат військових наук полковник **Адамчук М.М.**;
Секретар підсекції: кандидат технічних наук підполковник **Мудрик В.Г.**

УДК 355.1-658.7

Гасимов Е.Б., слухач 751 навчальної групи оперативного факультету Національної академії Національної гвардії України, майор

ПОКРАЩЕННЯ ВОДОПОСТАЧАННЯ У СТАЦІОНАРНИХ ТА ПОЛЬОВИХ УМОВАХ ПІД ЧАС ВИКОНАННЯ БОЙОВИХ ЗАВДАНЬ З ВИКОРИСТАННЯМ МОБІЛЬНОГО ПУНКТУ ФІЛЬТРАЦІЇ

Актуальним питанням на сьогодні є розробка доступних способів покращення та відновлення експлуатації технічних засобів для ефективного водопостачання в польових умовах. В польових умовах при виконанні сучасних бойових завдань водопостачання, особливо в літній період, відіграє дуже важливу роль. Від особового складу вимагається висока психологічна стійкість, здатність діяти в надзвичайних і небезпечних ситуаціях, витримувати сурові випробування, а також будь-які фізичні та моральні навантаження. Виконання бойових завдань особовим складом різних підрозділів супроводжується високою енергетичною витратою. Повноцінне використання питної води в бою повинно забезпечувати здоров'я та фізичну витривалість військовослужбовців, компенсувати великі енергозатрати та підвищувати стійкість до впливу шкідливих факторів. При виконанні бойових завдань у районах, віддалених від пунктів постійної дислокації, забезпечення питною водою військовослужбовців організовується військовими частинами. З метою забезпечення якісної та своєчасної поставки бутильованої питної води в польових і стаціонарних умовах, є пересувний пункт фільтрації. Виходячи з цієї цілі, важливо розробляти пропозиції за допомогою мобільної фільтрації та розливу води в різних умовах військової служби.

Перспективою подальших досліджень є необхідність розробки пересувних пунктів фільтрації та розливу, які плануються на базі транспортних засобів, які забезпечують повну очистку та розлив на базі польових точок харчування, сприяючи швидкій евакуації у разі застосування засобів ураження, дотримання санітарно-гігієнічних вимог і його реалізації в службово-бойовій діяльності підрозділів Національної гвардії.

УДК 355.6

Кульчій В.М., слухач 751 навчальної групи оперативного факультету Національної академії Національної гвардії України, капітан

РЕКОМЕНДАЦІЇ ЩОДО УДОСКОНАЛЕННЯ ЛОГІСТИЧНОГО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ЗАГАЛЬНОВІЙСЬКОВОГО З'ЄДНАННЯ

На сьогоднішній день, логістика загальновійськового з'єднання перебуває на початковому етапі створення та представляє собою розбалансовану систему, яка діє за окремими напрямками та видами забезпечення при відсутності єдиної ефективної системи управління.

Метою роботи є розробка рекомендацій щодо удосконалення логістичного забезпечення загальновійськового з'єднання.

Рекомендації щодо оптимізації управління забезпеченням загальновійськового з'єднання визначеними матеріальними засобами та послугами.

У випадку виникнення збоїв, через вихід з ладу органів логістики, посадові особи логістики виконують наступні заходи: уточнення стану пошкоджених органів; підвищення активності сил та засобів, що залишилися й їх сумарних можливостей; визначення доцільності відновлення органів логістики, необхідних для цього сил, засобів та часу; вибір варіанту ліквідації збоїв; узгодження питань з ліквідації збоїв з посадовими особами відповідних служб; розробка і затвердження рішення на відновлення ефективності функціонування системи логістики; доведення рішення до виконавців; організація забезпечення заходів з відновлення стійкості функціонування системи логістики з постачання всіма видами ресурсів; здійснення контролю, допомоги, коректування планів.

Таким чином практична рекомендація щодо швидкодії і забезпечення достатнього рівня інформації в системі логістики, швидкодії і забезпечення достатнього рівня інформації в системі логістики реалізується через низку факторів пов'язаних з особливостями збройної боротьби, швидкодії відповідних структур управління до ліквідації наслідків збурюючих впливів (збоїв) та прийняття оптимальних рішень, що адекватні ситуаціям в режимі реального часу.

Рекомендації щодо створення системи логістичного забезпечення загальновійськового з'єднання на основі впровадження методу "клієнтський вимір".

Для створення адекватної завданням, що виконуються та ефективної системи логістичного забезпечення загальновійськового з'єднання пропонується впроваджено клієнтський вимір, в якому враховано вимоги всіх клієнтів, сфокусована на споживачеві та побудована за логікою запуску попереднім клієнтом наступного.

У даному випадку: впровадження нової концепції в систему всебічного забезпечення військ; сумісність системи забезпечення військ зі стандартами НАТО; поступове нарощування спроможностей системи забезпечення військ; забезпечення ефективності рішень, що приймаються; підвищення рівня боєздатності загальновійськового з'єднання; відповідність системи забезпечення стандартам НАТО.

Впровадження запропонованої рекомендації дозволить розробити підхід для створення ефективної структури системи логістичного забезпечення загальновійськового з'єднання.

УДК 355.35

Литовченко А.О., слухач 731 навчальної групи оперативного факультету Національної академії Національної гвардії України, підполковник

ВИЗНАЧЕННЯ ОБСЯГУ ПОТРЕБ УГРУПОВАННЯ НАЦІОНАЛЬНОЇ ГВАРДІЇ УКРАЇНИ У ЗАХОДАХ ТЕХНІЧНОГО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ

Оперативне застосування угруповань Національної гвардії України (НГУ) вимагає обґрунтування *раціонального* варіанту організації технічного забезпечення зазначених дій. Аналіз *навантаження* на систему технічного забезпечення (СТхЗ) угруповання в районі спеціальної операції неможливий без якісного та кількісного оцінювання її основних можливостей. Для визначення *достатності* СТхЗ в залежності від умов технічної обстановки виникає потреба у визначенні необхідного *обсягу потреб* у заходах технічного забезпечення. Обсяг потреб у відповідних заходах ТхЗ може бути отриманий на підставі аналізу характеру дій угруповання в районі спеціальної операції.

Відсутність в Національній гвардії України необхідних та достатніх статистичних даних, як підґрунтя для здійснення *прогнозування обсягу потреб* у заходах ТхЗ в умовах оперативного застосування угруповань НГУ, змушує використовувати з цією метою аналітичне моделювання процесу функціонування системи ТхЗ угруповання НГУ.

Визначальним чинником навантаження на систему ТхЗ угруповання є суманий обсяг потреб у заходах ТхЗ. Основними видами потреб угруповання з урахуванням змісту ТхЗ будемо вважати такі: у технічній розвідці; в евакуації пошкодженого (несправного) озброєння, військової та спеціальної техніки (ОВСТ); у здійсненні технічного обслуговування та ремонту ОВСТ; у забезпеченні (укомплектуванні) органів ТхЗ необхідним ВТМ та спеціальною технікою; у здійсненні захисту, охорони, оборони та маскуванню сил та засобів ТхЗ.

Фактори, які впливатимуть на кількість та обсяг потреб угруповання умовно можна поділити на *оперативно-тактичні* (спрогнозовані на підставі аналізу оперативної обстановки) та такі, що *характеризуватимуть район спеціальної операції* (отримані на підставі аналізу фізико-географічних, економічних та погодних умов обраного району). Кількісні та якісні вирази показників зазначених факторів у сукупності становитимуть *характер технічної обстановки*.

За умов оперативного застосування угруповань НГУ під *технічною обстановкою* будемо розуміти сукупність внутрішніх та зовнішніх факторів, що впливатимуть на функціонування системи ТхЗ угруповання під час реагування на надзвичайні ситуації. Коректне обрання множини цих факторів та отримання їхнього якісно-кількісного виразу (на підставі оперативно-тактичного аналізу), власне, і будуть визначати обсяг потреб у заходах ТхЗ для певних умов.

УДК 355.1

Погребняк Я.С., слухач 751 навчальної групи оперативного факультету Національної академії Національної гвардії України, майор

МЕХАНІЗМ ОРГАНІЗАЦІЇ ВНУТРІШНЬОГО АУДИТУ ВІЙСЬКОВИХ ПІДРОЗДІЛІВ НАЦІОНАЛЬНОЇ ГВАРДІЇ УКРАЇНИ

Успішне виконання тактичних і стратегічних завдань військовими підрозділами Національної гвардії України виявляється можливим лише за наявності ефективної системи внутрішнього контролю. Функціонування такої системи відбувається в рамках процесу організації внутрішнього аудиту. Такі основні функції організації внутрішнього аудиту як протидія корупції, аналіз фінансово-господарської звітності, моніторинг кадрової політики сприяють належній організації економічної діяльності як складової частини тилового забезпечення військових підрозділів Національної гвардії України. Військові формування пов'язане з такою обов'язковою процедурою, як планування. У військовій діяльності з метою ефективного подальшого виконання бойових завдань здійснюється планування розподілу ресурсного забезпечення військових підрозділів.

В результаті проведення аналізу специфічної літератури доходимо висновку, що є певні проблеми стосовно розуміння природи внутрішнього аудиту військового підрозділу:

- Змішання поняття внутрішнього аудиту і внутрішнього контролю;
- Невизначеність категорій внутрішнього аудиту;
- Відсутність конкретності та повноти категоріального апарату;

Змішання понять внутрішнього аудиту і внутрішнього контролю та невизначеність категорій внутрішнього аудиту мають загальні аспекти стосовно деяких функцій внутрішнього контролю. В основному внутрішній аудит трактується у якості незалежної перевірки функціонування суб'єктів, але такий підхід має місце і для внутрішнього контролю. Отже, під внутрішнім аудитом військових підрозділів варто вважати систему організації контрольної ревізії незалежним органом для ефективного функціонування військових підрозділів шляхом оцінки фінансового стану військового підрозділу, дослідження ефективності прийнятих управлінських рішень, визначення ефективності тилового забезпечення. Основні нормативні документи що регламентують організацію внутрішнього аудиту підрозділів Національної гвардії України, виступають Концепція першочергових заходів реформування системи Міністерства внутрішніх справ та Стратегія розвитку органів внутрішніх справ України, також у якості керівного документа стосовно внутрішнього аудиту військових підрозділів Національної гвардії України можуть виступати Стандарти внутрішнього контролю Міністерства оборони України.

Для ефективного здійснення внутрішнього аудиту військових підрозділів Національної гвардії України процедуру контролю структурувати на ряд етапів.

У якості таких етапів можуть виступати:

- підготовчий етап;
- етап формування домовленостей;
- етап підготовки та ратифікації аудиторських доказів;
- етап проведення процедур отримання аудиторських доказів;
- завершальний етап формування звітної документації.

Таким чином програма внутрішнього аудиту військових підрозділів реалізується шляхом збору аудиторських доказів із застосуванням методів, методичних прийомів і процедур, що забезпечують обґрунтованість висновків за його результатами. Результатами аудиторської перевірки є два основних документи: план аудиторської перевірки і програма перевірки. Формат та обсяг документування визначають такі аспекти як розмір та складність установи що перевіряється, обсяг іншого документування та обставини конкретного завдання аудиту.

Комплекс дій, спрямованих на формування плану проведення внутрішнього аудиту військових формувань Національної гвардії України, сприяє запобіганню корупції та підвищенню загального рівня організації функціонування військових підрозділів.

УДК 623.4.01

Прохоренков Д.В., слухач 731 навчальної групи оперативного факультету Національної академії Національної гвардії України, майор

СУЧАСНІ ІННОВАЦІЙНІ НАПРЯМКИ В ТЕХНОЛОГІЇ ВИРОБНИЦТВА ОЗБРОЄННЯ ТА ВІЙСЬКОВОЇ ТЕХНІКИ УКРАЇНИ

Застаріле оснащення українського війська потребує новітнього озброєння та техніки, створеної завдяки інноваційним та нестандартним рішенням та підходам. Військово-наукові установи Генерального штабу Збройних сил України визначили базові воєнні технології, на основі яких можуть бути створені перспективні засоби збройної боротьби.

По-перше це технології, які спрямовані на захист сил та засобів, військових об'єктів та об'єктів інфраструктури (технології створення спеціальних покриттів для зменшення помітності рухомих та нерухомих об'єктів, підвищення бронезахисту, протидія засобам високоточної зброї та ін.).

Технології на створення нових засобів ураження живої сили та військових об'єктів (технології виробництва високоенергетичних сумішевих ракетних палив, виготовлення та підвищення живучості стволів артилерії, створення спеціальних бойових частин протитанкових ракет, які підвищують ефективність боротьби з броньованими цілями).

Напрямок, який об'єднує технології управління військами та бойовими засобами і визначає можливості створення стійкого функціонування мережі під час бою в умовах дії засобів радіоелектронної боротьби.

Наступний напрям – це інформаційні технології та технології кібернетичного захисту.

Особлива увага приділяється об'єднанню технологій створення роботизованих засобів розвідки та висвітлення обстановки.

Один з напрямків об'єднує важливі технології покращення експлуатаційних характеристик в самих важких умовах та швидке і не трудомістке відновлення озброєння.

Останній напрям – це сучасні та інноваційні технології забезпечення дій та життєдіяльності особового складу у штатних та екстремальних умовах.

УДК 629.113

Ткаленко А.В., слухач 731 навчальної групи оперативного факультету, Національної академії Національної гвардії України, майор

УДОСКОНАЛЕННЯ СИСТЕМИ КОНТРОЛЮ ЕКСПЛУАТАЦІЇ АВТОМОБІЛЬНОЇ ТЕХНІКИ ТА БРОНЬОВАНИХ БОЙОВИХ МАШИН ФОРМУВАНЬ НАЦІОНАЛЬНОЇ ГВАРДІЇ УКРАЇНИ

Автомобільна техніка та броньовані бойові машини мають важливе значення у забезпеченні життєдіяльності підрозділів Національної гвардії України та виконання завдань які на неї покладаються. Але не завжди ці технічні засоби використовуються за призначенням, або використовуються з суттєвими порушеннями.

Які варіанти вирішення цієї проблеми? Використання GPS - трекерів у здійсненні контролю використання автомобільної техніки та бойових броньованих машин за призначенням та витрат моторесурсу. GPS-трекер — приймально-передавальний пристрій, призначений для дистанційного стеження за положенням мобільного об'єкта.

GPS-трекер розташований на автомобілі, за яким ведеться спостереження (моніторинг) та визначає місце знаходження автомобіля або ББМ за допомогою GPS-приймача. Дані місцезнаходження передаються до системи GPS-моніторингу, або безпосередньо на комп'ютер користувача. Для передачі даних положення використовується стільниковий зв'язок GSM та такі його сервіси як GPRS, EDGE, SMS або CSD. Трекер забезпечує можливість постійно спостерігати за рухом автомобіля або ББМ всюди, де існує покриття мереж GSM.

Більшість сучасних трекерів мають можливість зберігання даних маршруту руху на випадок тимчасової відсутності мережі GSM та передають запис маршруту після відновлення зв'язку.

Дана система надасть змогу передавати інформацію про місцезнаходження автомобіля (ББМ) в реальному часі через певні інтервали або за запитом, що дозволяє контролювати час та пройдений маршрут. Також дані можуть бути використані для охорони автомобіля (ББМ) або пошуку, в такому випадку для відображення маршруту руху та поточного місцезнаходження дані накладаються на електронну карту місцевості.

Ще однією перевагою встановлення GPS-трекерів це спостереження за підлеглими. GPS-контроль забезпечує постійну фіксацію маршрутів пересування автомобілів (ББМ). Таким чином, можна слідкувати за дотриманням використання автомобільної техніки та ББМ згідно наряду на використання машин. Це все допомагає оптимізувати робочий процес, знизити нецільове використання робочого часу та контролю витрати моторесурсу транспортних засобів.

Також трекири мають можливість підключення датчиків, наприклад, датчика рівня палива, нахилу, температури, мотогодин та будь-якого іншого датчика, що має відповідний інтерфейс що надає можливість контролювати технічний стан автомобіля (ББМ), та заздалегідь спланувати необхідне технічне обслуговування.

Слід зазначити що використання GPS-трекерів можливо лише у мирний час. У разі виконання бойових завдань пристрій обов'язково має бути вимкненим, за для унеможливлення противником виявлення автомобільної техніки (ББМ) за допомогою засобів радіоелектронної боротьби, та у подальшому її знищення.

УДК 355.1

Чмихал Я.П., слухач 751 навчальної групи оперативного факультету Національної академії Національної гвардії України, майор

ОРГАНІЗАЦІЯ ТРАНСПОРТНИХ ЛОГІСТИЧНИХ ПРОЦЕСІВ ДЛЯ ПОТРЕБ ВІЙСЬКОВИХ ПІДРОЗДІЛІВ НАЦІОНАЛЬНОЇ ГВАРДІЇ УКРАЇНИ

Ефективне тилове, матеріально-технічне та речове забезпечення підрозділів Національної гвардії України є необхідною умовою підвищення їх боєздатності. Рівень ресурсного забезпечення значним чином визначається механізмом організації та управління логістичними ланцюжками поставок до військових підрозділів, належне проектування якого дозволить приблизити речове забезпечення підрозділів Національної гвардії України (НГУ) до міжнародних стандартів. Планування, організація та управління ланцюжками поставок до кінцевого споживача є предметом розгляду транспортної логістики, використання якої для задоволення потреб військових підрозділів НГУ сприятиме підвищенню результативності системи ресурсного забезпечення війська.

Світовий досвід переконує, що логістичне управління є одним з найважливіших напрямків на шляху подолання багатьох деструктивних явищ в Національній гвардії України. Логістичний підхід до управління тиловим забезпеченням військового підрозділу націлений на забезпечення раціоналізації потокових процесів у рамках керованої системи з позиції єдиного матеріалопровідного ланцюга, інтеграція окремих частин якого здійснюється на технічному, технологічному, економічному, методологічному рівнях, а мінімізація витрат часу і ресурсів досягається шляхом оптимізації наскрізного управління матеріальними, інформаційними та фінансовими потоками. Таким чином, логістичне управління полягає в цілеспрямованому впливі на логістичні потоки з метою синхронізації їхньої взаємодії і досягнення ефекту синергізму.

Як головна підсистема загальної системи управління тиловим забезпеченням військового підрозділу логістичне управління спрямоване на досягнення стратегічних і тактичних цілей. Логістичне управління інвестиційною, інноваційною, виробничою, фінансовою, кадровою та 14 інформаційною сферами діяльності сприяє реалізації стратегічних, а всіма потоковими процесами в ланцюзі «закупівля ресурсів – транспортування – виробництво – складування – реалізація – сервісне обслуговування кінцевих споживачів» – тактичних цілей тилового забезпечення військового підрозділу. Загальною метою логістичного управління є реалізація й узгодження економічних інтересів безпосередніх і опосередкованих учасників підприємницьких процесів через найефективніше використання ресурсів в існуючих на даний час умовах господарювання.

Загальна мета тилового забезпечення військового підрозділу конкретизується у підцілях, які визначаються потребами оптимізації і раціоналізації ресурсної системи, розвитком інфраструктури логістичної системи з урахуванням чинного законодавства про створення сучасної матеріально-технічної бази і товарного обміну, активного використання прогресивних інформаційних технологій.

Основними концептуальними положеннями логістичного підходу до управління тиловим забезпеченням військових підрозділів Національної гвардії України є сучасні тенденції в галузі управління потоками сировини та матеріалів, що передбачають перехід до гнучких планів виробництва, обміну та споживання. Наявність гнучких планів дозволяє уникнути проблем, пов'язаних із використанням традиційних методів управління внутрішньовиробничими потоками постачальника. Перш за все стає можливим складання більш 16 збалансованих та внутрішньо узгоджених планів управління виробничими потоками й тиловим забезпеченням військового підрозділу. Крім того, до таких планів значно легше і простіше вносити необхідні корективи. Отже, прогресуюча динаміка глобальної спеціалізації в контексті тилового забезпечення військових підрозділів дозволяє дійти висновку про необхідність впровадження інноваційних механізмів у логістичні процеси Національної гвардії України. Провідне місце серед причин актуалізації інноваційного розвитку тилового забезпечення займає також стрімке зростання параметрів матеріальних, інформаційних, фінансових та людських потоків. Такими можуть бути кількісні та якісні параметри, швидкість, плинність, відстань тощо. В цих умовах на сьогодні виявляється вельми актуальним завдання аналізу специфіки використання інновацій у логістичних процесах тилового забезпечення підрозділів Національної гвардії України.

Для покращання матеріально-технічного забезпечення в умовах військової логістики слід впровадити сучасні логістичні системи і технології, а саме: систему планування потреби в матеріалах, деталях і вузлах (Materials Requirements Planning); систему планування розподілу ресурсів (Distribution

Requirements Planning); оптимізовані виробничі технології (Optimized Production Technologies); точно вчасно (Just-in-time); канбан (Kanban). Вказані методи управління матеріальними потоками слід використовувати на основі впровадження нових інформаційних технологій. Масований розвиток і використання інформаційних технологій, створення сучасних комунікаційних технологій посилили розуміння того, що високої ефективності в управлінні матеріальними потоками у ланцюга «закупівля – виробництво – дистрибуція – продажу» можна досягти за рахунок управління інформаційними потоками.

УДК 355.6

Чорний С.В., слухач 751 навчальної групи оперативного факультету Національної академії Національної гвардії України, майор

ФОРМУВАННЯ ПАРАМЕТРІВ РЕЧОВОГО МАЙНА З МЕТОЮ ЯКІСНОГО РЕЧОВОГО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ПІДРОЗДІЛІВ НАЦІОНАЛЬНОЇ ГВАРДІЇ УКРАЇНИ

Складові речового забезпечення як логістичний продукт є предметами дистрибуції у логістичному каналі з фізичної та економічної точки зору. Всі речі внаслідок їх характерних особливостей мають певну транспортну і складську податливість, належне упакування, розташування у транспортному засобі, застосування відповідних технологій та умов перевезення.

Центральною ланкою механізму речового забезпечення підрозділів Національної гвардії України є комплекс найважливіших рис і властивостей речей як логістичного продукту. У якості таких рис і властивостей виступають: форма речей, можливість займання та горіння при певній температурі, витривалість на пом'якшення, згинання та стискання, вміст окремих складників.

Вдосконалення механізму речового забезпечення військових підрозділів має відбуватися на основі врахування наступних особливостей речового майна в структурі логістичних ланцюжків поставок:

- характерна постійна питома маса речей;
- характерно постійна форма утримання та зберігання речей;
- міра податливості до впливу негативних зовнішніх факторів оточуючого середовища;
- властивості витривалості речей та їх упакування як логістичного продукту.

В свою чергу, вказані особливості логістичних ланцюжків поставок речей як складової структури обумовлюються наступними факторами:

- рівень інноваційних перетворень і модифікування у процесах виготовлення речей;

-здійснення в процесах виготовлення речей технічних заходів перетворення матеріалу;

-якість і рівень термічної і хімічної обробки речей.

Внаслідок врахування вказаного комплексу факторів можна проаналізувати комплекс характерних рис основних складових речового забезпечення військових підрозділів як продукту дистрибуції.

В рамках вдосконалення механізму речового забезпечення військових підрозділів врахування наведеного комплексу характерних рис речей як продукту дистрибуції дозволяє стримувати деструктивні процеси та визначати й оцінювати необхідність забезпечення відповідних умов перевезення і складування.

Окремим компонентом механізму речового забезпечення підрозділів Національної гвардії України є вантажі, які формуються для задоволення потреб тилового забезпечення, а також для створення належних умов функціонування інфраструктури в процесі вирішення бойових завдань. Тому в процесі вдосконалення комплексу речового забезпечення варто враховувати фактор вразливості вантажів на негативну дію оточуючого середовища. В складі механізму організації речового забезпечення слід враховувати такі особливості фактору вразливості вантажів:

1) дію механічної енергії, яка обумовлюється комплексом фізичних рис крихкості, еластичності, пружності;

2) спосіб обробки та упакування речей для вантажного перевезення;

3) особливості кліматичних умов географічного розташування військових підрозділів Національної гвардії України в процесі вирішення бойових завдань.

В процесі вдосконалення механізму речового забезпечення варто оптимізувати дію фактору вразливості вантажів до особливостей оточуючого середовища наступним комплексом заходів: покращення укладання та пакування речей, забезпечення вантажів амортизуючими матеріалами, застосування відповідної системи маркування та позначень на упакуваннях транспортних вантажів. Ці заходи сприятимуть дотриманню особливої обережності від перевізника і вантажників під час процесу транспортування і складування речового забезпечення військових підрозділів.

Для вдосконалення механізму речового забезпечення підрозділів Національної гвардії України в стратегічному аспекті можна запропонувати комплекс заходів.

Управлінські заходи вдосконалення механізму речового забезпечення:

-встановлення параметрів речей у науково дослідних установах і хімічних лабораторіях;

-пристосування виробничих можливостей до попередньо встановлених речового забезпечення параметрів;

-створення якості речей згідно з вимогами використання у військових підрозділах Національної гвардії України;

- утримання створеної якості речей як кінцевої продукції у логістичних ланцюжках транспортування, складування й обігу.

Області здійснення управлінських заходів:

- технічні та економічні дослідження;
- технічне виробництво й технологічна підготовка;
- технологічна реалізація виробництва;
- прийняття і передача речей як кінцевої продукції для використання.

Зазначені управлінські заходи дозволять досягти на стратегічному рівні значного покращання механізму речового забезпечення військових підрозділів Національної гвардії України як у мирний час, так і в процесі виконання бойових завдань.

УДК 62.192

Шило В.О., слухач 731 навчальної групи оперативного факультету Національної академії Національної гвардії України, капітан

ПРОБЛЕМИ РОЗВИТКУ РУХОМИХ ЗАСОБІВ ТЕХНІЧНОГО ОБСЛУГОВУВАННЯ І РЕМОНТУ В ПОЛЬОВИХ УМОВАХ АВТОМОБІЛЬНОЇ ТА БРОНЕТАНКОВОЇ ТЕХНІКИ В НГУ

Аналіз ситуації, яка проходить у світовій галузі розвитку автомобільного і бронетанкового озброєння та техніки свідчить про те, що існує два напрямки розвитку рухомих засобів технічного обслуговування і ремонту техніки:

- основна – модернізація та доукомплектування засобами ремонту раніше випущених зразків рухомих засобів технічного обслуговування і ремонту, які знаходяться на озброєнні;
- інша – розроблення і створення нових універсальних зразків рухомих засобів технічного обслуговування і ремонту.

У військових частинах НГ України для проведення технічного обслуговування, поточного і середнього ремонту військової автомобільної техніки у польових умовах використовуються рухомі майстерні МТО-АТ, МРС-АТ, МРМ-М1, ПАРМ-1М1, ПАРМ-202(201), ПКЛБТ, МОЕД.

Вивчаючи використання в збройних конфліктах останнього десятиріччя підрозділами НГ України, а також дослідження конструктивних особливостей та їхнього основного виробничого і технологічного обладнання для проведення ТОіР у польових умовах свідчить:

- вище вказані зразки рухомих майстерень були радянського виробництва, не в повній мірі відповідають сучасним вимогам щодо широких виробничих можливостей, розширення номенклатури спеціального інструменту і устаткування з врахуванням сучасних типів і марок машин, що створює

проблему обслуговування та ремонту сучасної техніки яка стоїть на озброєнні НГ України;

- засоби для забезпечення електроенергії (генератори) приводяться в дію за допомогою роботи двигуна автомобіля, що призводить до великої витрати пально мастильних матеріалів та моторесурсу двигуна автомобіля;

- необхідні засоби ремонту, верстатне (інструмент) обладнання в майстернях укомплектовані на 10-50%;

- модернізація старих зразків техніки не відповідають конструкції для встановлення сучасних засобів ремонту, що спричиняє витрати державних коштів.

Отже, виробниче і технологічне обладнання, яким оснащені ремонтні майстерні, не відповідає вимогам сьогодення, це не дозволяє якісно виконувати обслуговування та ремонт сучасних новітніх зразків АТ і БТ в повному обсязі та у встановлені терміни.

Утримання застарілого парку рухомих майстерень, що знаходиться на зберіганні та експлуатації коштує високої вартості, старі зразки рухомих майстерень встановлені на шасі Зил 131, запасні частини всієї номенклатури до даних типів автомобілів закупка проводиться в країні агресора.

Враховуючи вище наведене можна зробити висновок, що в умовах сучасних бойових дій формування Національної гвардії України повинні бути забезпечені сучасними зразками рухомих засобів технічного обслуговування і ремонту універсального призначення для технічного обслуговування і ремонту автомобільної техніки і бронетанкової техніки з високим ступенем їхньої уніфікації базового шасі, та кузовами-фургонами контейнерного типу які забезпечать технічне обслуговування і ремонт машин у ході проведення маршу на великі відстані.

Рухомі засоби технічного обслуговування і ремонту універсального призначення повинні відповідати таким вимогам: мати високі середні швидкості руху, прохідність, маневреність і запас ходу; час на розгортання та згортання засобів повинен бути мінімально можливим за обставинами; мати високу надійність, живучість, просту конструкцію для легкого і швидкого початкового навчання молодими водіями і спеціалістами – ремонтниками; мати високу продуктивність, доцільну уніфікацію й універсальність устаткування, приладів та інструменту; забезпечувати своєчасне і якісне виконання робіт з технічного обслуговування і ремонту (ТОР); мати сучасне обладнання просте за конструкцією, малогабаритне, легке, нескладне в обслуговуванні та налагоджуванні, ремонтнопридатним; повинні поєднувати функції ремонту і евакуації, забезпечувати виконання відновлювальних робіт підрозділів тактичної ланки (рота, батальйон, дивізіон); у подальшому розвиток рухомих засобів технічного обслуговування і ремонту, евакуації, повинен здійснюватися відповідно до реорганізації системи технічного забезпечення сучасних бойових дій Національної гвардії України і єдиної військово-технічної політики

перспективного розвитку озброєння та військової техніки Національної гвардії України.

**Підсекція № 1.3 Актуальні проблеми морально-психологічного забезпечення
дій військових частин і з'єднань Національної гвардії України**

Керівник підсекції: кандидат педагогічних наук полковник **Васищев В.С.**;
Секретар підсекції: **Лукашенко С.С.**

УДК 355.123.3

Бубенець А.І., слухач магістратури 760 навчальної групи оперативного факультету Національної академії Національної гвардії України, майор

**ОСОБЛИВОСТІ ОРГАНІЗАЦІЇ ВІЙСЬКОВО-СОЦІАЛЬНОЇ РОБОТИ З
СІМ'ЯМИ ВІЙСЬКОВОСЛУЖБОВЦІВ НАЦІОНАЛЬНОЇ ГВАРДІЇ
УКРАЇНИ, ЯКІ ВИКОНУЮТЬ СЛУЖБОВО-БОЙОВІ ЗАВДАННЯ У
ВІДРИВІ ВІД ПУНКТУ ПОСТІЙНОЇ ДИСЛОКАЦІЇ**

Ситуація яка розгорнулася на теренах України та навколо неї, прикувала увагу всієї світової спільноти, тож якщо брати до уваги хвилювання громадян інших держав ми маємо розуміти і занепокоєння населення власної країни, відповідно в тому числі і сімей військовослужбовців, котрі за для якісного виконання своїх службових обов'язків та службово-бойових завдань мають бути впевнені в соціальному захисті особисто та членів їх сімей.

Військово-соціальна робота – здійснення соціально-правових, інформаційних і організаційних заходів щодо сприяння в реалізації встановлених законами України, іншими нормативно-правовими актами прав і пільг військовослужбовцям, членам їх сімей та працівникам НГУ, особам, звільненим у запас або відставку, забезпечення надання жінкам і чоловікам рівних прав та можливостей, створення у військових колективах належних умов життєдіяльності;

Відповідно до вимог чинного законодавства, а саме Закону України «Про соціальний і правовий захист військовослужбовців та членів їх сімей» вирішується велика низка питань та відбуваються значні зміни в кращу сторону щодо соціального захисту військовослужбовців та членів їх сімей, особливо після подій у 2014 році, але ці зміни повинні торкатись не тільки розширення переліку пільг і допомог військовослужбовцям, або членам сімей військовослужбовців, що загинули або втратили працездатність, а й запровадження нових підходів, наприклад у забезпеченні безпеки сім'ям військовослужбовців, що виконують завдання у відриві від пункту постійної дислокації тривалий термін, як у мирний час, так і за надзвичайних обставин техногенного, природного чи воєнного характеру.

В умовах збройного конфлікту в окремих регіонах Донецької та Луганської областей, який триває вже понад сім років, актуальним питанням залишається забезпечення безпеки членів сімей військовослужбовців. Адже вірогідність того, що цивільні особи, члени сімей військовослужбовців, можуть опинитись в зоні підвищеної небезпеки є досить велика.

Не достатня увага до основних питань соціального захисту саме сімей військовослужбовців, забезпечення їх безпеки, в умовах кризових ситуацій, практична відсутність механізмів реалізації задекларованих законодавством України заходів захисту сімей військовослужбовців у разі загрози або виникнення надзвичайних ситуацій техногенного, природного або воєнного характеру, відсутність впевненості у їх захищеності негативно впливає на морально-психологічний стан військовослужбовців, і як наслідок, зниження боєздатності підрозділів.

Різниця між соціальним захистом військовослужбовців та соціальним захистом цивільних громадян полягає у тому, що військовослужбовці мають певні обмеження у ряді своїх конституційних прав і свобод. Військовослужбовці мають значно вищі ризики загибелі, порівняно з іншими громадянами під час проведення бойових дій, участі у військових конфліктах та виконанні завдань із захисту незалежності нашої держави.

Тому основна мета соціального захисту військовослужбовців – всебічне забезпечення особового складу та членів їх сімей, яке б компенсувало ті обмеження, що встановлені для військових у діючому законодавстві, та ризики, що виникають під час військової служби, які властиві саме цій категорії працівників. З цією метою законодавством України передбачені пільги, гарантії та компенсації.

Емпіричне дослідження, що проводилось влітку 2021 року на базі військових частин Східного та Південного територіальних об'єднань Національної гвардії України дозволило виокремити проблемні питання соціального захисту сімей військовослужбовців.

Особливо гострою проблемою є відсутність механізмів організації евакуації родин військовослужбовців. На думку авторів, ці питання мають бути негайно вирішені не тільки на законодавчому рівні, а й на рівні місцевих органів влади. Поряд з цим, відповідні заходи повинні бути сплановані і у військових частинах Збройних Сил України, Національної гвардії України та інших військових формуваннях. Саме розроблення алгоритму забезпечення безпеки сімей військовослужбовців, у разі виникнення на території регіону надзвичайних ситуацій техногенного, природного або воєнного характеру, є актуальним напрямом подальшого дослідження.

УДК: 35.08:351.75

Бугай Ю.Р., курсантка 4 курсу Інституту підготовки юридичних кадрів для СБ України Національного юридичного університету ім. Ярослава Мудрого

ГЕНДЕРНА ПОЛІТИКА ТА ЇЇ РЕАЛІЗАЦІЯ В УМОВАХ РЕФОРМУВАННЯ ПРАВООХОРОННИХ ОРГАНІВ

Рівність прав і свобод людини і громадянина незалежно від статі визначається і гарантується Конституцією України та іншими законодавчими актами. Конституція України встановила такі ж стандарти в сфері гендерної рівності, що закріплені в Загальній декларації прав людини, Міжнародному пакті про громадянські та політичні права, Міжнародному пакті про економічні, соціальні і культурні права, Конвенції про захист прав людини і основоположних свобод, Конвенції про ліквідацію всіх форм дискримінації щодо жінок, інших міжнародних документах. З прийняттям Основного Закону України у 1996 році нормативний процес не завершився, він триває, конкретизується в законах, кодексах, концепціях, програмах, інших нормативних актах.

Справді, в умовах реформування правоохоронних органів, зокрема Національної Гвардії України, досить актуальним є питання щодо ролі жінок в діяльності даних правоохоронних органів. Загалом в лавах Національної гвардії України 12 % особового складу військовослужбовців складають жінки. Про них турбуються наступним чином, а саме, забезпечують окремими господарчими і санітарними приміщеннями (кімнатами для зберігання особистих речей, роздягальнями, кімнатами для вмивання, душовими кімнатами, туалетами) — окремо для військовослужбовців-чоловіків і для військовослужбовців-жінок. Також забезпеченням військовослужбовців-жінок НГУ формою одягу відповідно до антропометричних даних, включаючи вагітних військовослужбовців-жінок (екіпіровкою та обладнанням).

Однак, як приклад невирішених проблем є те, що на сьогоднішній день відсутні бронежилети, які б враховували особливості військовослужбовців-жінок. Якщо ми ставимо за мету мати у війську ефективних і професійних військовослужбовців-жінок, то не враховувати їхні анатомічні особливості неможливо. Тому необхідним є розроблення жіночого бронежилета, адже потрібно розрізнити жінок і чоловіків як військовослужбовців.

Значну увагу на шляху до реалізації гендерної політики Північноатлантичний альянс приділяє питанню впровадження гендерної освіти в країнах-членах НАТО та країнах-партнерах та формуванню у цивільних та військових співробітників НАТО відповідних гендерних компетенцій. Реалізація принципу гендерної рівності у НАТО відбувається шляхом виконання Резолюцій Ради Безпеки ООН щодо жінок, миру та безпеки. Ця резолюція НАТО охоплює збір та аналіз інформації про особливості

забезпечення принципу гендерної рівності у збройних силах країн-членів НАТО та країнах-партнерах. Відповідно до головних завдань НАТО, визначених у новій Стратегічній концепції, реалізація Політики Альянсу з питань жінок, миру і безпеки сконцентрована на таких напрямках як кооперативна безпека, антикризове управління, місії та операціях під проводом НАТО. Окрім зазначеного, у Політиці враховані такі важливі наскрізні питання як управління людськими ресурсами, освіта, підготовка та навчання, громадська дипломатія.

Також Конвенцію про ліквідацію всіх форм дискримінації щодо жінок називають міжнародним біллем про права жінок, вона була прийнята 18 грудня 1979 р. та набрала чинності 3 вересня 1981 р. Конвенція вперше визначила поняття дискримінації щодо жінок і план дій на національному рівні з викорінення такої дискримінації. Дійсно, ця Конвенція займає особливе місце – це єдиний міжнародний документ, спеціально присвячений правам жінок. Конвенція, як і інші ратифіковані міжнародні договори, є частиною національного законодавства України, має обов'язкову юридичну силу, тобто внутрішнє законодавство України має тлумачитись крізь призму Конвенції. Конвенція запровадила міжнародний механізм утвердження гендерної рівності і заснувала Комітет з ліквідації дискримінації щодо жінок, що є договірним органом Організації Об'єднаних Націй, який, в свою чергу здійснює контроль за реалізацією державами положень Конвенції. Конвенція базується на принципах рівності і недискримінації й покладає на держави-учасниці зобов'язання, спрямовані на досягнення дійсної рівності: ліквідувати всі форми дискримінації щодо жінок, покращити фактичне становище жінок, подолати культурні й структурні бар'єри на шляху до утвердження рівності, включаючи гендерні стереотипи й традиційні ролі.

На правове врегулювання зазначених проблем, чітке законодавче визначення конкретних норм, що розвивали б відповідні норми Конституції України щодо рівності прав жінок і чоловіків у реальному житті, спрямований Закон України «Про забезпечення рівних прав та можливостей жінок і чоловіків» від 08.09.2005 № 2866-IV визначає гендерну рівність як рівний правовий статус жінок і чоловіків та рівні можливості для його реалізації, що дозволяє особам обох статей брати рівну участь у всіх сферах життєдіяльності суспільства. Також згідно статті 16 Закону України «Про забезпечення рівних прав та можливостей жінок і чоловіків» від 8 вересня 2005 року № 2866-IV дискримінація за ознакою статі при прийнятті на державну службу та службу в органи місцевого самоврядування і під час її проходження забороняється. Крім того, дане питання вже врегульовано Комісією з питань координації євроатлантичної інтеграції України з питань імплементації Резолюції РБ ООН № 1325 «Жінки, мир, безпека».

На сьогоднішній день, актуальною загрозою національній безпеці України є посягання на державний суверенітет України, на її територіальну цілісність з боку агресора Російської Федерації ззовні країни. Нинішній конфлікт України з

Росією також є прикладом гібридної війни, тобто війни, яка поєднує традиційні і нетрадиційні методи реалізації військових дій. Загрози, на які повинні відповісти сьгоднішні військові, є складними, часто включають велику кількість розрізнених недержавних учасників, включаючи терористичні групи. Зіткнення на традиційному полі бою стають все більш рідкісним явищем, оскільки натомість збройні сили розгортаються та використовуються у складних місцевих та оперативних умовах за наявності безлічі розрізнених учасників, в тому числі осіб, що не є учасниками бойових дій.

Зростаюча складність геополітичної ситуації вимагає від керівництва співробітників СБ України перегляд того, які люди, вміння та цінності потрібні сучасним оборонним силам. Хоча це може видатися амбітним, так як багато оборонних інституцій вже проводять інноваційні та потенційно трансформаційні заходи для просування гендерної рівності та інтеграції гендерної перспективи, що було б неможливо уявити собі десять-двадцять років тому. Тим паче, гендерний підхід у секторі безпеки і оборони України сприяє підвищенню довіри до Збройних Сил України, Національної поліції України, Національної гвардії України, Служби безпеки України та інших силових структур, розширенню можливостей щодо протидії негативному інформаційному впливу противника, іншим гібридним загрозам, подоланню гендерних стереотипів, від яких страждають і жінки, і чоловіки, покращення соціальної та економічної інфраструктури для забезпечення рівних прав і можливостей жінок і чоловіків, створення умов для більшої збалансованості між сімейним та професійним життям.

Також можна зазначити, що цілі сталого розвитку 2016-2030 (ЦСР), які сьогодні є орієнтиром для всіх країн, що входять до ООН, встановлюють національні показники розвитку і включають 17 цілей і 169 конкретних завдань. Перелік ЦСР був офіційно затверджений на засіданнях Генеральної Асамблеї ООН в кінці вересня 2015 року. Відповідно до цілі № 5 ЦСР «Гендерна рівність», Україна взяла на себе зобов'язання створити умови для ліквідації всіх форм дискримінації щодо жінок і дівчат. Крім того, в органах МВС України є Українська асоціація представниць правоохоронних органів, це громадська організація, яка об'єднує жінок та чоловіків із різних правоохоронних агенцій, ціллю якої є впровадження гендерної рівності та надання рівних прав і можливостей для жінок та чоловіків у правоохоронних органах.

Дана асоціація є першою в Україні та унікальною для Східної Європи, оскільки сприяє впровадженню гендерно-чутливих політик і практик у правоохоронних структурах. У своїй роботі Асоціація визначила чотири стратегічні напрями: створення сприятливого середовища для жінок і чоловіків у правоохоронних органах, лідерство та професійний розвиток, кар'єрне зростання жінок у правоохоронних органах, наставництво для жінок у правоохоронних органах, організаційний розвиток Асоціації. Основною

діяльністю Української асоціації представниць правоохоронних органів є обговорення викликів гендерної нерівності у форматі відкритого діалогу, обмін професійним та особистим досвідом із представниками інших агенцій системи МВС та іноземних правоохоронних структур, розвиток жіночого лідерства й наставництва, нетворкінг та взаємопідтримка, проведення конференцій, круглих столів, тематичних зустрічей, днів професійного розвитку та практичних занять.

Тобто, однією з основних цілей організації є посилення голосу жінок-представниць правоохоронних органів та сприяння зростанню їхнього авторитету й довіри до них. Дана Асоціація об'єднує представниць і представників підрозділів та різних навчальних закладів системи МВС України: Національна поліція України, Департамент патрульної поліції, Державна прикордонна служба України, Національна гвардія України, Державна служба з надзвичайних ситуацій, Академія патрульної поліції, Національна академія державної прикордонної служби України ім. Б. Хмельницького, Національна академія внутрішніх справ, Національна академія Національної гвардії України.

Отже, можна дійти висновку з вищесказаного, що впровадження принципу рівних прав та можливостей як жінок так і чоловіків є однією з важливих умов сталого соціально-економічного розвитку та стабільності потужної та розвиненої країни, воно сприяє позитивним змінам у суспільстві та його благополуччі, реалізації прав людини та самореалізації особистості. Також ці права є запорукою ефективного розв'язання наявних проблем, а також європейської інтеграції України та виконання міжнародних зобов'язань згідно з основними міжнародними договорами у сфері захисту прав людини, зокрема й Цілей Сталого Розвитку до 2030 року, затверджених Генеральною Асамблеєю ООН. Тому, перш за все, при доборі кадрів на ті чи інші посади необхідно керуватись особистими якостями, компетенцією, вміннями та навичками кандидата на посаду, в незалежності від його статті.

УДК 159.9

Волинець М.В., слухач магістратури 760 навчальної групи оперативного факультету Національної академії Національної гвардії України, майор

ТИПОВІ УСКЛАДНЕННЯ ПРОЦЕСУ АДАПТАЦІЇ ВІЙСЬКОВОСЛУЖБОВЦІВ, ПРИЗВАНИХ НА СЛУЖБУ ДО ВІЙСЬКОВИХ ЧАСТИН ОПЕРАТИВНОГО ПРИЗНАЧЕННЯ НАЦІОНАЛЬНОЇ ГВАРДІЇ УКРАЇНИ

Вивчення проблематики професійної підготовки військовослужбовців, призваних на службу до військових частин оперативного призначення Національної гвардії України, показало, що нині існує ряд проблем, наявність

яких ускладнює процес їх адаптації до нових умов життєдіяльності та у загальному плані знижує ефективність реалізації ними визначеної соціальної ролі. Зазначене відбивається на рівні морально-психологічного стану особового складу і, відповідно – якості виконання ним завдань за призначенням. Поряд з цим, як свідчить практика, подолання наявних протиріч може стати позитивним поштовхом для якісного оновлення процесу професіоналізації досліджуваних фахівців, що у значній мірі сприятиме підвищенню ефективності службової діяльності особового складу військових частин оперативного призначення НГУ та посиленню у державі їх авторитету.

Для встановлення існуючих типових ускладнень процесу адаптації до виконання завдань за призначенням військовослужбовців, призваних на службу до військових частин оперативного призначення та шляхів їх подолання нами були використані ряд методів емпіричних досліджень, а також задіяна широка вибірка опитуваних, як носіїв важливої дослідницької інформації, а саме – 96 осіб військових частин НГУ зі Східного та Західного ОТО: 28 офіцерів командного складу, які мають значний та успішний досвід служби у підрозділах зазначених частин, 16 посадових осіб офіцерського складу органів по роботі з особовим складом та психологічного забезпечення; 12 сержантів, які понад 3 роки проходять військову службу за контрактом, а також 40 військовослужбовців строкової служби, які мають досвід служби від 2 до 12 місяців.

Були проаналізовані: система професійно-психологічного відбору, та професійної підготовки осіб, яких призивають для проходження служби у підрозділи військових частин оперативного призначення; керівні документи, які визначають загальні вимоги щодо реалізації професійних завдань фахівцями цих частин; документи з організації роботи з особовим складом, які визначають зміст процесу адаптації військовослужбовців до виконання завдань за призначенням, ступінь всебічної забезпеченості цього процесу; погляди військовослужбовців різних категорій щодо шляхів усунення основних проблем, які мають місце на сьогоднішній день у системі підготовки зазначених військових фахівців та у практиці роботи з особовим складом щодо оптимізації процесу адаптації до життєдіяльності в типових умовах цих військових частин.

У ході дослідження встановлено, що основні проблеми стратегічного рівня, які у значній мірі визначають якість процесу адаптації досліджуваних фахівців, пов'язані з:

- не сформованістю у багатьох призовників належної мотивації до служби, правосвідомості, бажання якісного виконання свого громадянського обов'язку;
- нечіткістю їх ціннісних орієнтацій, низьким рівнем освіти, загального рівня культури, психологічної та фізичної придатності до несення такої специфічної служби;

- недостатнім рівнем соціально-правового захисту та матеріального забезпечення військовослужбовців та членів їх сімей;

- хронічною неукомплектованістю підрозділів особовим складом, що приводить до відволікання належної уваги командирів від якісного керівництва процесом адаптації призваних військовослужбовців та здійснення належних заходів у цей відповідальний період, а також до неможливості забезпечення поступового зростання їх навантаження напруженими завданнями на початковому періоді служби;

- низьким соціальним статусом та престижністю діяльності, недооцінкою у суспільстві професійної ролі досліджуваних фахівців.

Проблемами більш нижчого рівня визначено:

- недостатня сформованість у певної частини командирів підрозділів належних психолого-педагогічних знань, навичок та вмінь роботи щодо оптимальної реалізації процесу адаптації підлеглого особового складу до виконання завдань за призначенням, організації та проведення професійно-психологічної підготовки особового складу до службової діяльності;

- невідповідна вимогам часу підготовленість молодшого командного складу, сержантів для реалізації лідерської ролі у здійсненні належного морально-психологічного впливу на особовий склад, соціально-психологічний клімат підрозділу та регулювання його поступового входження у сферу реалізації правоохоронної діяльності;

- недостатньо відповідальне і якісне відпрацювання відповідними посадовими особами інформаційних довідок та соціально-демографічних даних на кандидатів для проходження служби у військових частинах оперативного призначення, а також особових справ у цілому, що знижує успішність їх професійного відбору;

- неповна представленість у наявних плануючих та методичних документах професійної підготовки особового складу заходів щодо оволодіння призваними військовослужбовцями засобами профілактики стресу, втоми, а також методами психологічного захисту особистості.

Наведений дослідницький матеріал є підґрунтям для вирішення проблеми вдосконалення процесу адаптації призваних на службу військовослужбовців військових частин оперативного призначення Національної гвардії України до виконання завдань за призначенням.

УДК 159.923.32

Голяков Л.О., слухач магістратури 761 навчальної групи оперативного факультету Національної академії Національної гвардії України, майор

МОРАЛЬНО-ПСИХОЛОГІЧНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ВИКОНАННЯ ЗАВДАНЬ ІЗ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ПУБЛІЧНОЇ БЕЗПЕКИ, ДОСВІД КРАЇН- ЧЛЕНІВ FIER

З моменту вступу Національної гвардії України (далі – НГУ) у 2017 році, як повноправного учасника Асоціації FIER, в системі МВС відбулися ряд змін на законодавчому рівні, які вимагають системного підходу до підготовки та навчання керівного та підлеглого складу щодо забезпечення публічної безпеки та пропорційного реагування на агресивні дії з боку учасників масових заходів для попередження масових заворушень. Така система тісно переплітається з морально-психологічним забезпеченням, а саме з формуванням морально-психологічного стану військовослужбовців, який дозволить законно та ефективно виконувати завдання із забезпечення публічної безпеки та попередження або активному протистоянню масовим заворушенням.

Обговорення таких проблем на рівні країн, які визнані світовою спільнотою як піонери забезпечення громадської безпеки, масових заходів та припинення масових заворушень свідчить про постійний пошук варіантів вирішення проблем які є спільними для всіх країн, особливо у часи новітніх технологій, коли правопорушники мають великий арсенал протидії правоохоронцям, особливо в інформаційному просторі. Тому міжнародна комунікація сприяє пошуку можливих та ефективних способів та методів організації несення служби та використання новітніх технологій для забезпечення прав і свобод не тільки людини, а й правоохоронців під час проведення масових заходів. Особливу увагу звертають саме на морально-психологічне забезпечення дій правоохоронних підрозділів, так як від вправності та законності їх дій залежить не тільки імідж структури, а й безпека держави вцілому.

Представники всіх країн постійно зазначають, що суворе слідування національному законодавству, виконання визначених процедур та обмежень перед, в період і після застосування превентивних заходів та заходів примусу, а також висока професійність і нейтральність представників правоохоронних органів запорука успішного виконання завдань із забезпечення публічної безпеки.

Підготовка щодо забезпечення публічної безпеки під час проведення масових заходів невід'ємно пов'язана із розробленням плану дій з реагуванням на ускладнення обстановки, а саме що захід переросте у масові заворушення та правоохоронні органи повинні бути в готовності до реагування на ускладнення ситуації. Саме тому проводяться постійні навчання з імітацією умов

наближених до реальних із залученням різних служб (поліція, жандармерія, прокуратура, органи місцевого самоврядування тощо) та моделюванням ситуацій які можуть виникнути під час несення служби. Перелік таких ситуацій не є вичерпним та залежить від попереднього досвіду та прогнозування тактики дій активних учасників у інших країнах, які можуть бути застосовані проти правоохоронних органів.

Застосування превентивних заходів та засобів примусу являється основними важелями щодо управління масовими заходами та забезпечення публічної безпеки. Застосування таких важелів являє собою обмеження певних прав і свобод громадян, які зазначені в Універсальній декларації прав людини, яка була ратифікована Генеральною Асамблеєю ради ООН та ратифікована кожною країною- членом ЄІЕР. Саме тому такі заходи повинні бути чітко обмежені законодавством, нормативно-правовими актами, або іншими офіційними документами для недопущення свавілля правоохоронних органів та захисту правоохоронців.

Під час обговорення нагальних проблем які існують в кожній державі, зазначаються високі вимоги до професійних якостей представників правоохоронних структур. Через високу відповідальність та великий тиск з боку засобів масової інформації на правоохоронців велику увагу приділяли на нейтральність поведінки правоохоронців до учасників масових заходів та уміння приймати законні рішення в умовах дефіциту часу та значних ризиків. Кожний випадок незаконного застосування примусових заходів або невчасно прийняте рішення щодо застосування таких заходів може призвести до значних наслідків, які негативно відобразяться на іміджі як правоохоронної структури так і всієї держави в цілому.

Саме під час обговорення проблем з представниками інших країн приходить розуміння що проблеми які виникають під час виконання завдань, особливо такої специфічної як забезпечення публічної безпеки, є типовими та потребують системного вивчення, розробки нормативно-правових актів, створення єдиних алгоритмів, типових варіантів дій, стандартизованих операційних процедур та впровадження отриманих результатів в програми навчання та підготовки підрозділів які мають своїм завдання участь у забезпеченні публічної безпеки та припиненні масових заворушень.

Таким чином Національна гвардія України як військово формування з правоохоронними функціями, на яке покладено завдання з участі у забезпеченні публічної безпеки та яке являється основним суб'єктом з припинення масових заворушень, відповідно чинного законодавства, для захисту прав і свобод людини, громадянина, суспільства і держави повинно удосконалити свою нормативно-правову базу, особливо у розділах організації служби під час проведення заходів та з припинення масових заворушень, як найбільш вагомий суспільно-небезпечний фактор у секторі безпеки та оборони держави. Саме тому під таким тиском суспільства та відповідальності морально-

психологічний стан військовослужбовців НГУ напряду залежить від усвідомлення захищеності своїх дій законом та практичної навченості у застосуванні превентивних заходів та заходів примусу.

УДК 355.233.2

Гордієнко О.М., слухач 760 навчальної групи оперативного факультету Національної академії Національної гвардії України, майор

ВДОСКОНАЛЕННЯ МЕТОДИКИ РОЗРАХУНКУ ПРОГНОЗОВАНИХ ПСИХОГЕННИХ ВТРАТ ОСОБОВОГО СКЛАДУ ПРИ ВИКОНАННІ СЛУЖБОВО-БОЙОВИХ ЗАВДАНЬ, ВЕДЕННІ БОЙОВИХ ДІЙ

Під психогенними втратами розуміють функціональні нервово-психічні порушення, які виникають у зв'язку з переживанням несприятливих негативних обставин і ситуацій.

У військовий час їх розділяють на гострі (реактивний стан) і затяжні (реактивні психози). За даними вітчизняної і зарубіжної літератури, при застосуванні звичайної зброї у перші 7 діб після початку бойових дій у структурі санітарних втрат психогенні становлять до 30%, що буде пов'язано з високою інтенсивністю бойових дій, відсутністю необхідного досвіду озброєної боротьби у особового складу. При застосуванні зброї масового знищення психогенні втрати можуть досягати 90% у структурі санітарних втрат.

Ефективність дій особового складу в бойовій обстановці, характер отримання ним бойових психічних травм, надання йому оперативної психологічної допомоги та проведення психологічних реабілітаційних робіт суттєво залежать від надійності методики прогнозування і розрахунку бойових психічних втрат.

Прогнозування психогенних втрат – це процес аналізу боєздатності особового складу в сучасних моделях бойових дій. Прогнозування психогенних втрат можна розділити на два напрями. Перший відображає фіксовані значення втрат у результаті бойової психічної травми. Другий напрям передбачає прогнозування на основі врахування відповідних умов бойової діяльності й може бути поданий трьома видами: табличним, змішаним та інтегративним.

Зарекомендувала себе з позитивного боку в умовах армійської практики у ЗСУ експрес-діагностика психогенних втрат в рамках змішаного підходу, яка розроблена на основі методики прогнозування бойових психогенних втрат О. Блінова. Відповідно до методики, спочатку проводиться детермінація чинників, а в подальшому – розрахунок психогенних втрат за таблицею. Прогнозування психогенних втрат здійснюється на основі врахування ступеня впливу таких факторів.

1. Вплив бойової обстановки – це вид і характер бойових дій, їх інтенсивність, бойова техніка і зброя, що застосовується та ін.

2. Вплив противника – його вогнева потужність, характер ведення психологічних операцій та ін.

3. Стан противника – його бойова майстерність, адаптованість, фізична і психологічна стомленість, морально-психічний стан, бойовий досвід, боєздатність, захищеність, довіра до командування та ін.

4. Стан своїх військ – бойова майстерність, адаптованість, фізична і психологічна стомленість, морально-психічний стан, бойовий досвід, боєздатність, захищеність, довіра до командування та ін.

5. Стан населення – ставлення населення до військ, його морально-психічний стан, національно-бойові традиції тощо.

6. Умови місцевості, погода, час доби, пора року.

Але експрес-діагностика психогенних втрат, яка використовується у ЗСУ ні в повній мірі відповідає вимогам діагностики і прогнозування психогенних втрат у військових частинах і підрозділах НГУ, тому що не враховує специфіку виконання службово-бойових завдань і ведення бойових дій.

Для вдосконалення методики, яка відповідала би вимогам НГУ нами для проведення наукового дослідження визначена мета і завдання.

Мета дослідження полягає у вдосконаленні методики розрахунку прогнозування психогенних втрат з використанням способу автоматизованого розрахунку прогнозування психогенних втрат, яка значно відрізняється від існуючих низкими праце витратами, швидкістю отримання результатів, високою достовірністю і врахуванням специфіки виконання службово-бойових завдань і ведення бойових дій військовими частинами і підрозділами Національної гвардії України та запровадження практичних рекомендації начальнику групи психологічного забезпечення військової частини та алгоритм його дій з розрахунку прогнозованих психогенних втрат особового складу при виконанні службово-бойових завдань, веденні бойових дій військовими частинами Національної гвардії України;

Для досягнення поставленої мети сформульовано такі часткові завдання дослідження:

1) на основі аналізу керівних документів Збройних Сил України, Національної гвардії України та наукових досліджень, визначити вимоги до методики прогнозування психогенних втрат особового складу військових частин НГУ;

2) на основі аналізу існуючих методик прогнозування психогенних втрат особового складу при виконанні завдань в екстремальних умовах обґрунтувати шляхи вдосконалення найбільш прийнятної для Національної гвардії України;

3) на основі емпіричних досліджень здійснити реалізацію шляхів вдосконалення найбільш прийнятної для Національної гвардії України методики прогнозування психогенних втрат;

4) розробити діючу модель методики розрахунку прогнозованих психогенних втрат особового складу при виконанні службово-бойових завдань, веденні бойових дій;

5) розробити практичні рекомендації начальнику групи психологічного забезпечення військової частини та алгоритм його дій з розрахунку прогнозованих психогенних втрат особового складу при виконанні службово-бойових завдань, веденні бойових дій військовими частинами Національної гвардії України;

б) здійснити апробацію методики з розрахунку прогнозованих психогенних втрат особового складу при виконанні службово-бойових завдань військовими частинами Національної гвардії України.

Вище наведене дозволяє зробити висновок, що вирішення поставлених завдань дозволить вдосконалити методику оцінювання суспільно-політичної обстановки з використанням способу автоматизованого розрахунку прогнозування психогенних втрат особового складу при виконанні службово-бойових завдань, веденні бойових дій військовими частинами і підрозділами Національної гвардії України

УДК 159.9

Зубатенко Т.В., слухач магістратури 760 навчальної групи оперативного факультету Національної академії Національної гвардії України, підполковник

СУЧАСНІ ПРОБЛЕМИ НАДАННЯ ПСИХОЛОГІЧНОЇ ДОПОМОГИ СІМ'ЯМ ВІЙСЬКОВОСЛУЖБОВЦІВ НАЦІОНАЛЬНОЇ ГВАРДІЇ УКРАЇНИ ТА НАПРЯМКИ ЇХ ВИРІШЕННЯ

Сьогодні стан українського суспільства пов'язаний з впливом комплексу різних факторів політичного, військового, економічного, демографічного і духовного характеру, які або прямо або опосередковано впливають на громадян України. Особливе місце тут займає військова агресія з боку Російської Федерації, що супроводжується веденням бойових дій на території України з 2014 року, і пов'язані з цим соціальні катастрофи і психологічні проблеми військовослужбовців та членів їх родин.

Специфіка служби військовослужбовців полягає в необхідності виконання професійних обов'язків в умовах, ускладнених впливом емоційних і фізичних стресових факторів, пов'язаних із бойовими діями, в зв'язку з чим вони можуть бути віднесені до групи ризику розвитку соціально-психологічної дезадаптації. Виконання складних бойових завдань у військовослужбовців, як правило, супроводжується зниженням психологічних резервів організму, призводить до порушень життєдіяльності, несприятливих особистісних змін, які в подальшому

негативно позначаються на загальному стані здоров'я, працездатності, стосунках з оточуючими тощо.

Травматичний досвід, отриманий під час бойових дій, негативно впливає на стан здоров'я військовослужбовців-учасників бойових дій. Зокрема, після повернення до мирного життя вони переживають нові стреси, пов'язані з соціальною адаптацією, незрозумінням близьких, труднощами в спілкуванні, професійному самовизначенні, самореалізації, створенням сім'ї тощо. Первинний стрес, отриманий під час бойових дій, підсилюється вторинним, що виникає після повернення додому. Цей стан стає внутрішньою основою психологічної та соціальної дезадаптації комбатантів у суспільстві. За прогнозами психіатрів, в кращому випадку, у 20 % з учасників бойових дій в Україні в наступні роки буде діагностовано хронічний посттравматичний стресовий розлад (ПТСР), якому вже дали назву «синдром АТО (ООС)».

Травматичний досвід, отриманий під час бойових дій, негативно впливає на стан здоров'я військовослужбовців і одночасно ускладнює відносини в їх родинях. З огляду на це сьогодні виникла гостра необхідність в удосконаленні психологічної допомоги та реабілітаційної діяльності, долучення до цієї роботи вчених, медиків, психологів, соціальних працівників, фахівців держструктур для більш швидкого реагування на запити військовослужбовців (комбатантів) в питаннях організації та проведення системи заходів, які охоплюють сім'ю і близьких військовослужбовців військових частин Національної гвардії України (НГУ).

Дослідження, що проведені в останні роки, підтверджують, що потрібно надавати психологічну допомогу не тільки комбатанту, а й усім його близьким: батькам, дружині, дітям, близьким родичам. Адже різка зміна соціального статусу і матеріального становища, побутова невлаштованість, яка властива сьогодні багатьом сім'ям українських військовослужбовців, психологічний стан глави сім'ї, не можуть не вплинути на їх комфорт і здоров'я. Ще однією суттєвою проблемою в сім'ях комбатантів можна назвати реінтеграцію, адже під час вимушеної розлуки подружжя вимушено жити окремим життям.

Саме тому робота з сім'ями є надзвичайно актуальною для адаптації як самого військовослужбовця, так і всієї його родини: як до умов несення ним військової служби, так і в звичайних умовах життєдіяльності його підрозділу. Під психологічною допомогою сьогодні розуміється вид допомоги, що надається людині або групі людей для відновлення необхідної якості психологічних станів, поліпшення функціонування психічних процесів, поведінки, спілкування і їх реалізації в груповій діяльності.

У той же час, проблема психологічної допомоги та реабілітації військовослужбовців учасників бойових дій, особливо в умовах ведення гібридної війни, до сьогодні залишається недостатньо вивченою. Як показує аналіз наукових праць, сім'ї військовослужбовців стикаються з безліччю проблем різного характеру, причому частіше вони змушені вирішувати їх

самостійно без підтримки з боку держави та її соціальних установ. Отже, і дотепер вимагають додаткового дослідження як теоретичні, так і практичні аспекти організації такої сфери діяльності в Україні, розробка і побудова нової, модифікованої сучасної та гнучкої системи.

Дослідники визначають різноманітні проблеми родин, зосереджуючи увагу на характерних ознаках сімей комбатантів або на факторах, які по-різному впливають на функціонування сім'ї: сім'я функціонує без одного з батьків, чоловіка або дружини протягом тривалого часу; родині часто не вистачає військовослужбовця на свята, дні народження та інші важливі для сім'ї і дітей події, оскільки він може перебувати на навчанні або виконанні бойового завдання; якщо все ж військовослужбовець не задіяний у бойових діях, то військова служба часто подовжує його робочий день; структура ж «військової» сім'ї налаштовується таким чином, щоб поставити військову службу над всім і працювати в умовах відсутності одного з її членів; можливість домашнього насильства, особливо після впливу на військовослужбовців травматичних бойових ситуацій, кожен член сім'ї має справу з можливим формуванням дистресу в разі потенційного неповернення коханої людини додому з війни, або ж повернення травмованої людини (психологічно і фізично); проблеми і труднощі у вихованні дітей; високий рівень тривожності, пов'язаний зі специфікою професійної діяльності; високий рівень агресивності тих, хто повернувся із зони бойових дій.

Аналіз досліджень показує, що сьогодні спостерігається такий переважаючий варіант змін ролей в сім'ї військовослужбовця: поки він виконує бойове завдання, вдома його дружина виконує господарську і соціальну роль замість чоловіка, і справляється з робочим навантаженням, яке раніше було більш-менш розподілено на двох. Тому проблеми неминуче виникають тоді, коли військовослужбовець повертається і розраховує відновити відносини на тому рівні, на якому вони існували до відправки в зону бойових дій. І тут вимушена «незалежність» дружини майже відразу ж стає фактором «ризиків», який заважає чоловікові повернутися до виконання господарських і інших ролей, і він робить зусилля для реінтегрування в сім'ю, які руйнують сталу схему.

При роботі з сім'ями учасників бойових дій сімейна психотерапія виділяє два головних аспекти: роботу з ними як з одним з найбільш важливих і значимих чинників психореабілітації і психологічної допомоги комбатантам, які повернулися з війни; надання безпосередньої психологічної допомоги самим членам сімей військовослужбовців. Результати дослідження показали, що успішна соціально-психологічна реабілітація ветеранів має позитивні кореляції з факторами сімейного благополуччя, а зміни відносин в сім'ї може мати ключову роль в процесі здійснення психологічної допомоги ветеранам.

Необхідно враховувати, що значна частина ветеранів, яка потребує соціальної та психологічної підтримки, часто не в змозі нею скористатися. Це

призводить до замикання в собі, ізоляції від сім'ї і друзів. Аналізуючи це явище, можна констатувати, що ветерани створюють своєрідний «паркан» навколо себе, щоб зберегти контроль над власними інтимними переживаннями, пов'язаними з важливими людьми і подіями.

Стереотипи і стилі відносин на передовій, поведінкові девіації, патерни професійно-військового середовища часто згодом переносяться на сімейні відносини, але дуже часто відторгаються рідними і викликають їх нерозуміння. Для ветеранів є характерним підвищена вимогливість до себе і оточуючих, прямота у словах і емоціях, регламентація справ і дій (пунктуальність, схильність до порядку та аскетизму), відповідна бурхлива реакція на порушення встановлених «правил».

Аналіз наукових джерел показав, що психологічна допомога сім'ям військовослужбовців повинна базуватися на таких чотирьох головних принципах:

- 1) повагу до інтимних сторін життя сім'ї;
- 2) інформування сім'ї про можливі психологічні наслідки війни;
- 3) поєднання психологічної допомоги з соціальною підтримкою сім'ї, в тому числі з боку сімей інших ветеранів;
- 4) психотерапевтичний вплив на життя сім'ї.

Оскільки головним результатом проведення сімейної терапії повинно бути збереження цілісності і психологічного здоров'я сім'ї комбатанта, то, на мою думку, ключовим фактором у запобіганні та подоланні негативних наслідків бойових стресових ситуацій може бути тільки системна, цілеспрямована, комплексна, інтеграційна психосоціальна підтримка на рівні всіх соціальних і професійних груп.

Сьогодні основну увагу, на нашу думку, необхідно приділити психологічній роботі з комбатантами, яка повинна проводитися на декількох рівнях.

Це, перш за все, індивідуальний рівень - для самого учасника АТО (ООС). Дієвими формами психологічної підтримки тут можуть бути індивідуальні консультації, організація бесід щодо особливостей переживання і подолання ветераном кризових станів, кризових і надзвичайних ситуацій, залучення до такої роботи інших ветеранів.

Другий рівень – сімейний, спрямований на позитивну взаємодію та підтримку подружніх відносин з членами сім'ї. Він включає пояснення психологом переживань і станів, які виникають і особливостей сприйняття ветераном своєю ж сім'єю, вироблення правил поведінки з членами сім'ї в різних життєвих ситуаціях, формулювання основних дієвих захисних механізмів і стратегій поведінки.

УДК 159.9.07

Курочкін О.О., слухач магістратури 760 навчальної групи оперативного факультету Національної академії Національної гвардії України, капітан

**АКТУАЛЬНІСТЬ ДОСЛІДЖЕННЯ ОСОБЛИВОСТЕЙ
ФОРМУВАННЯ ПСИХОЛОГІЧНОЇ ГОТОВНОСТІ
ВІЙСЬКОВОСЛУЖБОВЦІВ ПІДРОЗДІЛІВ НАЦІОНАЛЬНОЇ ГВАРДІЇ
УКРАЇНИ З КОНВОЮВАННЯ, ЕКСТРАДИЦІЇ ТА ОХОРОНИ
ПІДСУДНИХ ДО ВИКОНАННЯ ЗАВДАНЬ ЗА ПРИЗНАЧЕННЯМ**

Підрозділи Національної гвардії України з конвоювання, екстрадиції та охорони підсудних реалізують завдання за призначенням відповідно до Закону України «Про Національну гвардію України» та «Положення з організації конвоювання військовими частинами (підрозділами) Національної гвардії України», а також низки інших нормативних документів. Ці завдання є досить напруженими та ризиконебезпечними. Вони включають у себе: конвоювання осіб, які утримуються під вартою, зі слідчих ізоляторів, місць тимчасового утримання, ВТУ та тюрем згідно із заявками прокуратури, судів, органів (установ) внутрішніх справ та Служби безпеки на засідання судів, їх виїзні сесії і назад, охорона цих осіб під час судового засідання, а також конвоювання до інших слідчих ізоляторів, тюрем, на пункти обміну з плановими вартами і назад, з місць тимчасового розміщення затриманих до слідчих ізоляторів і назад плановими залізничними маршрутами та інші.

Виконання особовим складом підрозділів Національної гвардії України з конвоювання, екстрадиції та охорони підсудних завдань за призначенням висуває широкий спектр вимог до особистості військовослужбовця та соціально-психологічних характеристик військових підрозділів щодо їх професійної надійності, психологічної та психофізіологічної спроможності успішно діяти у напружених ризиконебезпечних умовах і непередбачуваних ситуаціях.

Досвід виконання зазначених завдань свідчить, що надійність їх реалізації у першу чергу визначається рівнем сформованості психологічної готовності військовослужбовців до такої специфічної і напруженої діяльності. Психологічна готовність є складним багатокомпонентним соціально-психологічним явищем, формою зв'язку професійної спрямованості з іншими важливими рисами особистості: світоглядом, життєвими настановами і духовними цінностями, а також з її морально-вольовою й емоційною сферами. Вона передбачає активну самоосвіту і самовиховання військовослужбовця, є системним утворенням, яке формується під впливом великої кількості факторів у процесі професійної підготовки фахівця. При цьому формування психологічної готовності до професійної діяльності – це розвиток необхідних

ставлень, установок, досвіду, майстерності, які дають можливість людині усвідомлено здійснювати професійну діяльність.

Отже, формування належного рівня психологічної готовності особового складу підрозділів Національної гвардії України з конвоювання, екстрадиції та охорони підсудних є актуальним науково-прикладним завданням, що напряду визначає успішність цієї діяльності.

Проведений нами аналіз сучасних наукових праць, керівних документів та практики гвардії свідчать, що актуальність дослідження особливостей формування психологічної готовності військовослужбовців підрозділів Національної гвардії України з конвоювання, екстрадиції та охорони підсудних до виконання завдань за призначенням конкретизується наступними положеннями:

- недостатньою визначеністю у сучасних наукових працях особливостей формування психологічної готовності військовослужбовців підрозділів Національної гвардії України з конвоювання, екстрадиції та охорони підсудних до виконання завдань за призначенням;

- високою значимістю сформованості психологічної готовності особового складу до виконання зазначених завдань щодо її впливу та загальні результати службово-бойової діяльності цих підрозділів;

- наявним протиріччям між усвідомленням посадовими особами військових частин НГУ ролі психологічної готовності і відсутністю методики моніторингу її рівня, а також практичних рекомендацій з формування та підтримання її на належному рівні.

Таким чином, наведені положення свідчать про доцільність здійснення науково-пошукової роботи, спрямованої на виявлення особливостей формування психологічної готовності військовослужбовців підрозділів військовослужбовців підрозділів Національної гвардії України з конвоювання, екстрадиції та охорони підсудних до виконання завдань за призначенням як перспективного напрямку науково-методичного забезпечення діяльності НГУ.

УДК 355.233.2

Остапенко О.В., слухач 760 навчальної групи оперативного факультету Національної академії Національної гвардії України, майор

ВДОСКОНАЛЕННЯ МЕТОДИКИ ОЦІНЮВАННЯ МОРАЛЬНО-ПСИХОЛОГІЧНОГО СТАНУ ВІЙСЬКОВОСЛУЖБОВЦІВ НАЦІОНАЛЬНОЇ ГВАРДІЇ УКРАЇНИ ПРИ ВИКОНАННІ СЛУЖБОВО-БОЙОВИХ ЗАВДАНЬ, ВЕДЕННІ БОЙОВИХ ДІЙ

Формування здорового морально-психологічного стану особового складу у

мирний і воєнний час займає особливе місце в діяльності командирів (начальників) і їх заступників по роботі з особовим складом усіх рівнів. Процес управління морально-психологічним станом є складною проблемою, яка включає цілий комплекс питань, пов'язаних із психологією військових колективів та соціальних груп, соціально-психологічною структурою військових формувань, стилем керівництва, факторами зовнішнього та внутрішнього впливу, тощо. Морально-психологічний стан особового складу військових підрозділів, виступаючи у вигляді своєрідного функціонування політичних, економічних, соціально-психологічних, ідеологічних та моральних потреб, є регулятором відносин, поведінки та діяльності. І тому, вирішення завдань щодо зміцнення бойового потенціалу Національної гвардії України, успішного оволодіння особовим складом зброєю та бойовою технікою, зміцнення військової дисципліни, організованості й правопорядку, підтримання високої бойової готовності та боєздатності неможливе без всебічного аналізу й оцінки морально-психологічного стану особового складу частин та підрозділів Національної гвардії України.

Сьогодні в Збройних Силах України та Національній гвардії України для оцінки морально-психологічного стану особового складу застосовується цілий ряд методів та методик. До їх числа можна віднести соціометричне дослідження, графічний метод аналізу соціально-психологічних явищ у колективі, методику вивчення психологічного клімату групи, методику оцінки психологічної атмосфери в колективі (за А.Ф. Фідлером), методику оцінки морально-психологічного стану особового складу військового підрозділу (взводу, роти) у мирний час та військовий час (за М.Й. Варійом), а також методики авторами яких є: Г.А. Давидов, Ю.А. Московчук, О.М. Гура та В.І. Секун, методика оцінки МПС яка запропонована Начальником Генерального штабу – Головнокомандувачем Збройних Сил України в 2017 році.

Але при виконанні службово-бойових завдань заступники командирів військових частин НГУ по роботі з особовим складом іспитують труднощі при оцінюванні морально-психологічного стану особового складу, тому що існуючі методики громіздкі, за винятком методики Г.А. Давидова, і потребують багато часу на аналіз і прогнозування стану та не в повному обсязі враховують фактори, які впливають на особовий склад при виконанні службово-бойових завдань, веденні бойових дій. Необхідна методика яка дозволяла би у короткій час, з низькими праце витратами, достовірно оцінювати морально-психологічний стан особового складу і сприяла прийняттю адекватного ситуації рішення на дії.

Для створення методики, яка відповідала би цим вимогам нами для проведення наукового дослідження визначена мета і завдання.

Метою даного дослідження є розроблення методики оцінювання морально-психологічного стану особового складу з використанням способу автоматизованого оцінювання морально-психологічного стану особового

складу, яка значно відрізняється від існуючих низками праце витратами, швидкістю отримання результатів, високою достовірністю та запровадження практичних рекомендації заступнику командира військової частини по роботі з особовим складом й алгоритму його дій з оцінювання морально-психологічного стану особового складу.

Для досягнення поставленої мети нами були визначені наступні завдання:

- на основі аналізу керівних документів Збройних Сил України, Національної гвардії України та наукових досліджень, визначити вимоги до методики оцінювання морально-психологічного стану військовослужбовців при виконанні службово-бойових завдань військовими частинами Національної гвардії України;

- за результатами аналізу існуючих методик оцінювання морально-психологічного стану військовослужбовців при виконанні службово-бойових завдань в екстремальних умовах, обґрунтувати шляхи вдосконалення найбільш прийнятної для Національної гвардії України;

- на основі емпіричних досліджень здійснити реалізацію шляхів вдосконалення найбільш прийнятної для Національної гвардії України методики оцінювання морально-психологічного стану військовослужбовців при виконанні службово-бойових завдань;

- розробити діючу модель методики оцінювання морально-психологічного стану військовослужбовців при виконанні службово-бойових завдань, веденні бойових дій;

- розробити практичні рекомендації заступнику командира військової частини по роботі з особовим складом та алгоритм його дій з оцінювання морально-психологічного стану військовослужбовців при виконанні службово-бойових завдань, веденні бойових дій військовими частинами Національної гвардії України;

- здійснити апробацію методики з оцінювання морально-психологічного стану військовослужбовців при виконанні службово-бойових завдань військовими частинами Національної гвардії України.

Вище наведене дозволяє зробити висновок, що вирішення поставлених завдань дозволить вдосконалити методику оцінювання морально-психологічного стану військовослужбовців з використанням способу автоматизованого оцінювання морально-психологічного стану особового складу при виконанні службово-бойових завдань, веденні бойових дій військовими частинами і підрозділами Національної гвардії України.

УДК 355/359

Ушенко Є.О., слухач магістратури 760 навчальної групи оперативного факультету Національної академії Національної гвардії України, майор

ОСОБЛИВОСТІ МОРАЛЬНО-ПСИХОЛОГІЧНОГО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ДІЙ ОСОБОВОГО СКЛАДУ ВІЙСЬКОВОЇ ЧАСТИНИ НАЦІОНАЛЬНОЇ ГВАРДІЇ УКРАЇНИ ПІД ЧАС ОБОРОНИ ПІДПРИЄМСТВА З ВИРОБНИЦТВА ТА УТИЛІЗАЦІЇ ХІМІЧНИХ РЕЧОВИН

Сучасний етап розбудови Національної гвардії України характеризується значним посиленням уваги до надійного й ефективного функціонування особистості в умовах службово-бойової діяльності. Необхідність зміцнення морально-психологічного стану і психологічної стійкості військовослужбовців, підвищення їх здатності виконувати завдання в будь-яких умовах обстановки зумовили процеси реформування всієї системи морально-психологічного забезпечення службово-бойової діяльності Національної гвардії. Поряд з цим у зв'язку із веденням на сході країни бойових дій зростає вірогідність нападу на важливі державні об'єкти.

Основними напрямками морально-психологічне забезпечення діяльності особового складу при обороні важливих державних об'єктів слід визначити такі:

мобілізація військовослужбовців на свідоме виконання службово-бойових завдань, прогнозування динаміки їх морально-психологічного стану, збереження його стійкості й керованості для більш якісного виконання завдань з оборони важливих державних об'єктів;

досягнення високої бойової активності особового складу, спроможності витримувати нервово-психічні напруження і зберігати боєздатність за умов дії психотравмуючих факторів під час виконання службово-бойових завдань з оборони важливих державних об'єктів;

прогнозування та протидія негативному інформаційно-психологічному впливу противника;

організація комплексного захисту психологічних (психофізіологічних) властивостей військовослужбовців, реабілітація психотравмованих.

Основними завданнями морально-психологічного забезпечення при обороні важливих державних об'єктів можна зазначити такі:

доведення й роз'яснення особовому складу суспільно-політичної обстановки, що склалася, вимог керівництва Національної гвардії України до підготовки й виконання службово-бойових завдань з оборони важливих державних об'єктів;

формування необхідного рівня морально-психологічної готовності особового складу і здатності успішно виконувати службово-бойові завдання,

упевненості у своїх командирах, правильності їх рішень, у товаришах по службі, власній силі, можливостях бойової техніки та озброєння;

забезпечення й реалізація правових і соціальних гарантій військовослужбовців, взаємодія з органами державної влади з метою розв'язання соціальних проблем військовослужбовців і членів їхніх сімей, забезпечення Національної гвардії України всім необхідним для виконання службово-бойових завдань з оборони важливих державних об'єктів;

проведення заходів протидії негативному інформаційно-психологічному впливу противника, попередження дезінформації і деморалізації особового складу;

організація інформаційно-пропагандистського забезпечення виконання службово-бойових завдань, забезпечення Національної гвардії України технічними засобами виховання, поліграфії, їх своєчасний ремонт і відновлення;

надання медичної і психологічної допомоги військовослужбовцям, їх реабілітація.

Таким чином, морально-психологічне забезпечення, яке здійснюється на основі законодавства України, указів і розпоряджень Президента, вимог Міністра внутрішніх справ і командувача Національної гвардії України з урахуванням специфіки діяльності Національної гвардії України, має забезпечити готовність особового складу до успішного виконання службово-бойових завдань та їх виконання в звичайних, надзвичайних умовах та умовах воєнного часу.

УДК-355.085

Хлабистін Є.О., слухач оперативного факультету, Національної академія Національної гвардії України, майор

СУЧАСНІ ПРОБЛЕМИ КАДРОВОЇ ПОЛІТИКИ НАЦІОНАЛЬНОЇ ГВАРДІЇ УКРАЇНИ ТА ШЛЯХИ ЇХ ВИРІШЕННЯ

Вивчення досвіду та порівняльний аналіз вирішення проблем комплектування воєнізованих правоохоронних формувань іноземних держав військовослужбовцями за контрактом, шляхи та способи профорієнтації молоді до військової служби у іноземних країнах показали, що в Національній гвардії України мають загальні з ними підходи до вирішення питань у цій сфері. Система термінальних та інструментальних цінностей, пов'язаних із вступом молоді на військову службу, в західних країнах формувалася в результаті спроб та помилок, але зараз теоретично розроблена, обґрунтована, пройшла перевірку практикою й отримала офіційне визнання. На основі цієї системи вдалося сформувати ціннісну мотивацію вступу молоді на військову службу. В

основі такої мотивації - підвищення авторитету правоохоронної системи держав, військової служби та впровадження стратегії "подвійного ринку". По суті, це добре обґрунтована система найближчих і подальших життєвих перспектив на основі заохочень та пільг для молодих людей у ринкових умовах, яку доцільно використовувати в процесі комплектування Національної гвардії України військовослужбовцями військової служби за контрактом.

Основним напрямом процесу комплектування військовослужбовцями військової служби за контрактом частин Національної гвардії України повинна стати робота із їх професіоналізації. Для успішного функціонування цього процесу необхідно створити:

а) на державному рівні:

- систему правового регулювання стосунків між державою та військовослужбовцем (змістовно деталізовані і обов'язові для виконання договірні зобов'язання сторін, що вступають у взаємні відносини, які визначаються контрактом);

- відповідно потребам Національної гвардії України фінансове забезпечення.

- реально діючий механізм соціального захисту військовослужбовців та членів їх сімей (відновлення дії положень «Закону про соціальний захист військовослужбовців та членів їх сімей», що були призупинені відповідними рішеннями Кабінету Міністрів, наприклад забезпечення продовольчим пайком (Постанова втратила чинність згідно з постановою Кабінету Міністрів України від 12 березня 1996 року № 316)

- оновлення змісту та вдосконалення роботи з національно-патріотичного виховання молоді та підняття престижу служби у Національній гвардії України (засобами військово-професійної орієнтації молоді має стати потужна реклама, для чого необхідно створити спеціальну інформаційно-пропагандистську службу, яка б займалась в тому числі цією справою, завдяки добре продуманій тематиці рекламних образів у молоді має формуватися позитивне ставлення до військової служби, а в суспільстві – позитивний імідж людини, що проходить службу у Національній гвардії України);

б) на оперативному (регіональному) рівні (ОТО, з'єднання, військова частина):

- приведення змісту регламентуючих документів по роботі з військовослужбовцями військової служби за контрактом (по роботі з особовим складом, мобілізаційної готовності тощо) до вимог часу;

- визначення концептуальних підходів до професійно-психологічного відбору військовослужбовців (при прийнятті військовослужбовця на службу та звільнення з неї) виключивши корупційне зовнішнє втручання у сам процес;

- вдосконалення та спрощення системи призову та звільнення військовослужбовців (переглянути деякі положення відповідних документів по

набору військовослужбовців на військову службу за контрактом та порядку звільнення їх з військової служби);

- вдосконалення системи дисциплінарної практики у Національній гвардії України (з пріоритетом заохочувальних заходів, преміювання та наданням права командирам в якості заохочень оголошувати вихідні дні та застосовувати інші заохочення);

в) на тактичному рівні (у підрозділах військових частин):

- вдосконалення процесу залучення на військову службу молоді (безпосередня робота з агітації молоді на військову службу за контрактом за місцем розташування частини);

- вдосконалення системи профвідбору (в ході комплектування підрозділів військовослужбовцями військової служби за контрактом використовувати найбільш доцільні та ефективні методи виявлення і оцінки професійної придатності кандидатів на військову службу за контрактом; вибирати адекватні критерії оцінки успішності професійної підготовки і практичної діяльності конкретного спеціаліста);

- створення умов для швидкої адаптації військовослужбовцями військової служби за контрактом до умов виконання СБД (послідовна підготовка контрактника до виконання своїх службових обов'язків);

- створення умов для нормального функціонування військового колективу (міжособистісних, міжгрупових взаємин);

- вдосконалення вмінь та навичок офіцерів частин по роботі з контрактниками та набору їх на військову службу (використання в своїй роботі найбільш ефективних програм та методик профвідбору);

- моніторинг адаптації контрактників та підвищення їх фахової освіти (систематична перевірка професійного рівня військовослужбовців).

Попередні результати часткового запровадження зазначених рекомендацій у підпорядковані військовій частині свідчать про їх доцільність і результативність.

Для вдосконалення процесу комплектування частин Національної гвардії України військовослужбовцями військової служби за контрактом необхідно:

а) в першочерговому порядку удосконалити нормативно-правову базу комплектування, проходження служби військовослужбовцями за контрактом і їх соціально-правового забезпечення, внести зміни до законів України: "Про загальний військовий обов'язок і військову службу", "Про соціальний і правовий захист військовослужбовців та членів їх сімей", "Про мобілізаційну підготовку та мобілізацію", "Про правовий режим воєнного стану", "Закон про Національну гвардію України" тощо;

б) своєчасно вирішувати нові проблеми, що виникають у соціальному забезпеченні, що дозволить: по-перше, зробити службу у Національній гвардії України привабливою для молодих, здорових, освічених кандидатів; по-друге,

забезпечить належні умови навчання, служби та відпочинку контрактників; по-
треє, утримає на службі висококваліфікованих спеціалістів;

в) неформально і професійно використовувати професійно-психологічний
відбір військовослужбовців, що обумовлено вимогами до професійних якостей
військового правоохоронця при його включенні в складні технічні системи
„людина – зброя, бойова техніка – середовище”, що унеможливить помилкові
дії, наслідком яких стає не тільки зниження якості професійної діяльності, але і
виникнення аварій і катастроф, втрати військовослужбовців та економічні
втрати.

Отже, необхідно враховувати те, що в разі покращання економічної ситуації
в країні та зниження безробіття, існуючий зараз невисокий престиж
правоохоронної військової професії може справити серйозний негативний вплив
на комплектування Національної гвардії України, і проблема пошуку та
утримання кваліфікованих спеціалістів постане перед керівництвом Національної
гвардії України постане досить гостро. Тому підтримання
конкурентоспроможності Національної гвардії на ринку праці є одним з
провідних завдань як кадрової політики так і її морально-психологічного
забезпечення в Національній гвардії України.

УДК 159.9

Чорієв О.Ю., слухач магістратури 760 навчальної групи оперативного
факультету Національної академії Національної гвардії України, майор

ПРОБЛЕМИ ФОРМУВАННЯ ПЕДАГОГІЧНОЇ МАЙСТЕРНОСТІ МОЛОДШИХ КОМАНДИРІВ ВІЙСЬКОВИХ ЧАСТИН НАЦІОНАЛЬНОЇ ГВАРДІЇ УКРАЇНИ

Соціально-економічні реформи, що проводяться в Україні та агресія РФ,
що сьогодні відбувається на Сході нашої держави торкаються усіх структур, що
забезпечують її безпеку, і в тому числі, Національну гвардію України.

В сучасних умовах реформування НГУ загострилося й підсилюється
протиріччя між зростаючими вимогами до авторитету керівного складу НГУ
(генералів, офіцерів, сержантів) і недостатніми можливостями сучасної
військової психолого-педагогічної практики для формування його належного
рівня.

Особливої важливості сьогодні набуває проблема формування і розвитку
педагогічної майстерності молодших командирів – сержантів, хто
безпосередньо керує особовим складом, організує побут та підготовку.

Аналіз військової практики показує, що у сучасних умовах відсутній
єдиний концептуальний підхід до розуміння сутності й змісту педагогічної
майстерності молодших командирів, існує дисбаланс цінностей і завдань,

недостатньо розроблені форми і методи навчання підлеглих сержантами для вирішення бойових та службово-бойових завдань.

Успіх виконання завдань за призначенням, таких як, спеціальна операція, операція Об'єднаних сил безперечно залежить від рівня підготовленості особового складу, морально-психологічного стану, ефективності використання отриманих знань та навичок на практиці тощо. А якість вище перелічених заходів безпосередньо залежить від рівня педагогічної майстерності молодших командирів, тому що від їхнього рівня підготовленості поруч з управлінськими рішеннями офіцерського складу залежить успіх виконання завдань підрозділу в цілому.

Проведення початкової (загальновійськової) підготовки особового складу строкової служби розпочинається на навчальних зборах при військових частинах безпосередньо під керівництвом молодших командирів. Молодші командири готують особовий склад не тільки за програмою навчання, а і до дій в повсякденній діяльності. І для того щоб рівень підготовленості воїна був на належному рівні, не аби яку роль відіграє рівень підготовки самого молодшого командира, а саме його педагогічна майстерність. То ж слід відмітити що підготовлений молодший командир, який має високий рівень педагогічної майстерності відіграє значну роль в навчальному процесі особового складу військових частин Національної гвардії України.

Результативність діяльності молодших командирів є одним зі головних критеріїв оцінювання ефективності діяльності військових частин Національної гвардії України. Проте, у будь-якому випадку, в формуванні та розвитку педагогічної майстерності молодших командирів ключову роль відіграють початкові результати, тобто вхідні данні з якими кандидат прибув на навчання до підрозділу, де проходить підготовка молодших командирів (в нашому випадку військова частина 3007) де основні зусилля зосередженні на:

набутті випускниками твердих професійних знань та вмінь відповідно до напрямку професійної діяльності;

розвитку у випускників командних та інструкторських якостей, педагогічних навичок з навчання та виховання особового складу;

упровадженні в освітній процес передових, науково обґрунтованих методик навчання, активного і цілеспрямованого застосування нових ефективних форм, методів і засобів навчання;

постійному вдосконаленні методики навчання підлеглих;

поетапному та цілеспрямованому підвищенні рівня підготовки викладацького складу.

Ключову роль в підвищенні педагогічної майстерності також займає порозуміння з командирами та усвідомлення того що вони працюють на спільний результат.

За своєю сутністю педагогічна майстерність є складним утворенням, що відображає певний рівень розвитку особистісних якостей, професійних

психолого-педагогічних знань і практичних навичок, що забезпечують високу ефективність діяльності з навчання та виховання підлеглих.

Аналіз сучасного стану педагогічної майстерності молодших командирів і її сутності свідчить про те, що вона має складну структуру. Вона поєднує в собі ряд вимог та стандартів, які в поєднанні в одне ціле і створюють еталон молодшого командира військової частини Національної гвардії України.

Якщо розглядати підготовку молодших командирів військових частин Національної гвардії України на базі Навчального центру (військова частина 3007 м. Золочів Львівської області) то вона подібна до стандартів НАТО та включає в себе фізичну та теоретичну підготовки, розвиває лідерські якості на курсах лідерства.

Розглядаючи нестачу фахівців ланки молодших командирів, та провівши опитування даного складу у військових частинах, можна виокремити такі проблемні питання, а саме:

претендент, який відібраний для проходження підготовки в Навчальному центрі за своїми морально-діловими показниками може не підходити для проходження навчання за рівнем фізичної підготовленості;

підготовка проходить тільки в одному місці (Навчальному центру м. Золочів), цей фактор може знижувати відсоток бажаючих для проходження підготовки на посаду молодшого командира;

фінансовий аспект, на мою думку найвагомійший. Розглянемо кандидата, який проходить службу у військовій частині в зоні ООС. Він отримує додатково надбавки до грошового забезпечення за специфіку та умови проходження служби. Перебуваючи у відрядженні він втрачає дану надбавку та не отримує кошти на відрядження, тому що на навчаннях кошти на відрядження не виплачуються;

особовий склад відповідно до програми навчання проходить загальну підготовку, однак, зі слів самих навчаємих – це нагадує другу первинну підготовку – так зване КМБ. А повертаючись до військової частини їм потрібно знову вивчати умови та специфіку проходження служби;

кандидати везуть з собою багато приладь, яка визначені в телеграмах та розпорядженнях, але по факту їх не використовують;

після повернення до військової частини, особовому складу важко самовдосконалюватись, тому що на нього, крім його обов'язків, покладено різні обов'язки відповідно до специфіки військової частини (черговий роти, начальник патруля, начальник варти тощо).

Розглянемо пропозиції щодо вирішення даних проблемних питань:

проводити підготовку молодших командирів на базі військових частини для яких вони відібрані, вирішення цієї проблеми також вирішить і фінансове питання, і забезпечення матеріальною базою;

приділяти увагу не тільки фізичній підготовці, а й морально діловим, командирським якостям та прагненням бути лідером;

розробити методичні рекомендації та інструкції щодо підготовки молодших командирів, відповідно до специфіки діяльності військової частини; підняття престижу молодшого командира не тільки статусом, але і грошовим забезпеченням, тому що грошове забезпечення рядового та командира відділення не дуже відрізняється.

УДК 355.233.2

Чуканівська К.І., слухач 760 навчальної групи оперативного факультету Національної академії Національної гвардії України, старший лейтенант

РОЗРОБЛЕННЯ МЕТОДИКИ ОЦІНЮВАННЯ СУСПІЛЬНО-ПОЛІТИЧНОЇ ОБСТАНОВКИ В РАЙОНАХ ВІДПОВІДАЛЬНОСТІ І ВИКОНАННЯ СЛУЖБОВО-БОЙОВИХ ЗАВДАНЬ

Службово-бойова діяльність Національної гвардії України включає виконання завдань із захисту конституційного ладу України, цілісності її території від спроб зміни їх насильницьким шляхом, охорони громадського порядку, забезпечення громадської безпеки та інших завдань, які поставлені перед військовими частинами та підрозділами Національної гвардії. Виконання завдань ускладнюється в умовах виникнення заворушень суспільно-політичного характеру, коли необхідно проводити службово-бойові дії, у тому числі спеціальну операцію з припинення заворушень.

Важливою функцією, яка виконується органом військового управління Національної гвардії України у цих умовах, є прийняття рішення на виконання службово-бойових дій (спеціальних операцій). Основною складовою, що впливає на прийняття цього рішення є висновки з оцінювання та прогнозування суспільно-політичної обстановки, яка обумовлює стан відповідних елементів оперативної обстановки, що склалась (чи може скластися) на визначений момент часу в районі виконання СБЗ військовою частиною, ОТО НГУ. Досвід виконання завдань на Сході України також показав, що в сучасних умовах необхідно обов'язково враховувати суспільно-політичні фактори під час планування та проведення військових операцій. Тому якісний аналіз, оцінювання та прогнозування суспільно-політичної обстановки є необхідною умовою прийняття адекватного ситуації рішення на дії.

Але при виконанні службово-бойових завдань заступники командирів військових частин по роботі з особовим складом іспитують труднощі при оцінюванні суспільно-політичної обстановки, тому що існуючі методики громіздкі і потребують багато часу на аналіз і прогнозування обстановки. Необхідна методика яка дозволяла би у короткій час достовірно оцінювати обстановку і сприяла прийняттю адекватного ситуації рішення на дії.

Для створення методики, яка відповідала би цим вимогам нами для

проведення наукового дослідження визначена мета і завдання.

Для досягнення поставленої мети нами були визначені наступні завдання:

1) на основі аналізу керівних документів Збройних Сил України, Національної гвардії України та наукових досліджень, визначити вимоги до методики оцінювання суспільно-політичної обстановки в районі відповідальності і виконання службово-бойових завдань військовими частинами Національної гвардії України;

2) на основі аналізу існуючих методик визначити основні напрями розроблення методики оцінювання суспільно-політичної обстановки при виконанні службово-бойових завдань, веденні бойових дій військовими частинами Національної гвардії України;

3) на основі емпіричних досліджень розробити спосіб автоматизованого оцінювання суспільно-політичної обстановки;

4) розробити діючу модель методики з використанням способу автоматизованого оцінювання суспільно-політичної обстановки району відповідальності і виконання службово-бойових завдань;

5) розробити практичні рекомендації заступнику командира військової частини НГУ по роботі з особовим складом та алгоритм його дій з оцінювання суспільно-політичної обстановки;

6) здійснити апробацію методики з оцінювання суспільно-політичної обстановки при проведенні командно-штабних навчань.

Вище наведене дозволяє зробити висновок, що вирішення поставлених завдань дозволить розробити методику оцінювання суспільно-політичної обстановки з використанням способу автоматизованого оцінювання суспільно-політичної обстановки району відповідальності і виконання службово-бойових завдань.

Підсекція № 1.1 Проблеми та перспективи службово-бойової діяльності Національної гвардії України на оперативному рівні.....	3
Вдовицький Є.А., Яким'як С.В. ПРОБЛЕМИ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ВОЄННОЇ БЕЗПЕКИ НА МОРІ СИЛАМИ НАЦІОНАЛЬНОЇ ГВАРДІЇ УКРАЇНИ І ВІЙСЬКОВО-МОРСЬКИХ СИЛ ЗБРОЙНИХ СИЛ УКРАЇНИ ТА ШЛЯХИ ЇХ ВИРШЕННЯ.....	3
Димихін А.П., Голубок М.Г. ОСОБЛИВОСТІ ПРОВЕДЕННЯ ОЦІНКИ ВРАЗЛИВОСТІ СИСТЕМИ ОХОРОНИ ЯДЕРНОЇ УСТАНОВКИ.....	5
Косяк О.Г., Чухлатий А.В. ПРОБЛЕМНІ ПИТАННЯ ЩОДО ВИРОБЛЕННЯ ПЛАНУ ЕВАКУАЦІЇ СПЕЦКОНТИНГЕНТУ ПРИ ВИНИКНЕННІ НАДЗВИЧАЙНИХ СИТУАЦІЙ ТЕХНОГЕННОГО ХАРАКТЕРУ.....	6
Лехмінка Р.І., Обрядін В.В. ЗАСТОСУВАННЯ ГЕОІНФОРМАЦІЙНИХ ТЕХНОЛОГІЙ ПІД ЧАС УСВІДОМЛЕННЯ ЗАВДАННЯ ТА ОЦІНЮВАННІ ОБСТАНОВКИ.....	8
Матвєєв І.І., Лавніченко О.В. ОСНОВИ ВІЙСЬКОВОЇ БОРОТЬБИ З РОЗВІДУВАЛЬНОЮ І ДИВЕРСІЙНОЮ ДІЯЛЬНІСТЮ ПРОТИВНИКА ТА НЕЗАКОННИМИ ЗБРОЙНИМИ ФОРМУВАННЯМИ.....	10
Мірошніченко Р.В., Ткаченко М.Д., Кравченко С.А. МЕТОДИКА ПЛАНУВАННЯ ПЕРЕСУВАННЯ ВІЙСЬКОВОЇ ЧАСТИНИ НГ УКРАЇНИ КОМБІНОВАНИМ СПОСОБОМ У ВИЗНАЧЕНИЙ РАЙОН ЗОСЕРЕДЖЕННЯ.....	12
Онопрієнко О.С. СТВОРЕННЯ АДАПТИВНОЇ МОДЕЛІ ІЗОЛЯЦІЙНО-ОБМЕЖУВАЛЬНИХ ЗАХОДІВ (ОТОЧЕННЯ) РАЙОН ВИНИКНЕННЯ НАДЗВИЧАЙНОЇ СИТУАЦІЇ.....	14
Сивка В.В., Подвизніков С.М., Кравченко С.А. АНАЛІЗ ВЕДЕННЯ ЗУСТРІЧНОГО БОЮ МЕХАНІЗОВАНИМИ ЧАСТИНАМИ КРАЇН НАТО.....	15
Сідорін С.В., Обрядін В.В., Подвизніков С.М. СКЛАДАННЯ ПЛАНУ МАРШУ ЧАСТИНИ В РАЗІ ВИЗНАЧЕННЯ ДИРЕКТИВНОГО ЧАСУ ЗАКІНЧЕННЯ ЗОСЕРЕДЖЕННЯ ВІЙСЬКОВОГО ФОРМУВАННЯ У РАЙОНІ ПРИЗНАЧЕННЯ.....	18
Солдатенко Р.С., Чернавіна О.Є. ПОГЛЯДИ НА ВИКОРИСТАННЯ БЕЗПЛОТНИХ ЛІТАЛЬНИХ АПАРАТІВ В ЯКОСТІ БАЗИ РЕТРАНСЛЯТОРУ РАДІОСИГНАЛУ В ІНТЕРЕСАХ СИСТЕМИ ЗВ'ЯЗКУ НАЦІОНАЛЬНОЇ ГВАРДІЇ УКРАЇНИ ПІД ЧАС ВИКОНАННЯ ЗАВДАНЬ В ГОРНО ЛІСИСТІЙ МІСЦЕВОСТІ.....	19

Тробюк Д.В., Бабков Ю.П. ОСОБЛИВОСТІ ОРГАНІЗАЦІЇ ВЗАЄМОДІЇ ЧАСТИН ТА ПІДРОЗДІЛІВ НАЦІОНАЛЬНОЇ ГВАРДІЇ УКРАЇНИ З ТЕРИТОРІАЛЬНИМИ ОРГАНАМИ ДЕРЖАВНОЇ ПРИКОРДОННОЇ СЛУЖБИ.....	21
Підсекція № 1.2 Актуальні проблеми оперативного та логістичного забезпечення дій формувань Національної гвардії України.....	23
Гасимов Е.Б. ПОКРАЩЕННЯ ВОДОПОСТАЧАННЯ У СТАЦІОНАРНИХ ТА ПОЛЬОВИХ УМОВАХ ПІД ЧАС ВИКОНАННЯ БОЙОВИХ ЗАВДАНЬ З ВИКОРИСТАННЯМ МОБІЛЬНОГО ПУНКТУ ФІЛЬТРАЦІЇ.....	23
Кульчій В.М. РЕКОМЕНДАЦІЇ ЩОДО УДОСКОНАЛЕННЯ ЛОГІСТИЧНОГО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ЗАГАЛЬНОВІЙСЬКОВОГО З'ЄДНАННЯ.....	24
Литовченко А.О. ВИЗНАЧЕННЯ ОБСЯГУ ПОТРЕБ УГРУПОВАННЯ НАЦІОНАЛЬНОЇ ГВАРДІЇ УКРАЇНИ У ЗАХОДАХ ТЕХНІЧНОГО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ	25
Погребняк Я.С. МЕХАНІЗМ ОРГАНІЗАЦІЇ ВНУТРІШНЬОГО АУДИТУ ВІЙСЬКОВИХ ПІДРОЗДІЛІВ НАЦІОНАЛЬНОЇ ГВАРДІЇ УКРАЇНИ.....	26
Прохоренков Д.В. СУЧАСНІ ІННОВАЦІЙНІ НАПРЯМКИ В ТЕХНОЛОГІЇ ВИРОБНИЦТВА ОЗБРОЄННЯ ТА ВІЙСЬКОВОЇ ТЕХНІКИ УКРАЇНИ.....	28
Ткаленко А.В. УДОСКОНАЛЕННЯ СИСТЕМИ КОНТРОЛЮ ЕКСПЛУАТАЦІЇ АВТОМОБІЛЬНОЇ ТЕХНІКИ ТА БРОНЬОВАНИХ БОЙОВИХ МАШИН ФОРМУВАНЬ НАЦІОНАЛЬНОЇ ГВАРДІЇ УКРАЇНИ.....	29
Чмихал Я.П. ОРГАНІЗАЦІЯ ТРАНСПОРТНИХ ЛОГІСТИЧНИХ ПРОЦЕСІВ ДЛЯ ПОТРЕБ ВІЙСЬКОВИХ ПІДРОЗДІЛІВ НАЦІОНАЛЬНОЇ ГВАРДІЇ УКРАЇНИ.....	30
Чорний С.В. ФОРМУВАННЯ ПАРАМЕТРІВ РЕЧОВОГО МАЙНА З МЕТОЮ ЯКІСНОГО РЕЧОВОГО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ПІДРОЗДІЛІВ НАЦІОНАЛЬНОЇ ГВАРДІЇ УКРАЇНИ	32
Шило В.О. ПРОБЛЕМИ РОЗВИТКУ РУХОМИХ ЗАСОБІВ ТЕХНІЧНОГО ОБСЛУГОВУВАННЯ І РЕМОНТУ В ПОЛЬОВИХ УМОВАХ АВТОМОБІЛЬНОЇ ТА БРОНЕТАНКОВОЇ ТЕХНІКИ В НГУ...	34
Підсекція № 1.3 Актуальні проблеми морально-психологічного забезпечення дій військових частин і з'єднань Національної гвардії України.....	37
Бубенець А.І. ОСОБЛИВОСТІ ОРГАНІЗАЦІЇ ВІЙСЬКОВО-СОЦІАЛЬНОЇ РОБОТИ З СІМ'ЯМИ ВІЙСЬКОВОСЛУЖБОВЦІВ НАЦІОНАЛЬНОЇ ГВАРДІЇ УКРАЇНИ, ЯКІ ВИКОНУЮТЬ СЛУЖБОВО-	

З М І С Т

БОЙОВІ ЗАВДАННЯ У ВІДРИВІ ВІД ПУНКТУ ПОСТІЙНОЇ ДИСЛОКАЦІЇ.....	37
Бугай Ю.Р. ГЕНДЕРНА ПОЛІТИКА ТА ЇЇ РЕАЛІЗАЦІЯ В УМОВАХ РЕФОРМУВАННЯ ПРАВООХОРОННИХ ОРГАНІВ.....	39
Волинець М.В. ТИПОВІ УСКЛАДНЕННЯ ПРОЦЕСУ АДАПТАЦІЇ ВІЙСЬКОВОСЛУЖБОВЦІВ, ПРИЗВАНИХ НА СЛУЖБУ ДО ВІЙСЬКОВИХ ЧАСТИН ОПЕРАТИВНОГО ПРИЗНАЧЕННЯ НАЦІОНАЛЬНОЇ ГВАРДІЇ УКРАЇНИ.....	42
Голяков Л.О. МОРАЛЬНО-ПСИХОЛОГІЧНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ВИКОНАННЯ ЗАВДАНЬ ІЗ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ПУБЛІЧНОЇ БЕЗПЕКИ, ДОСВІД КРАЇН-ЧЛЕНІВ ЄІЕР.....	45
Гордієнко О.М. ВДОСКОНАЛЕННЯ МЕТОДИКИ РОЗРАХУНКУ ПРОГНОЗОВАНИХ ПСИХОГЕННИХ ВТРАТ ОСОБОВОГО СКЛАДУ ПРИ ВИКОНАННІ СЛУЖБОВО-БОЙОВИХ ЗАВДАНЬ, ВЕДЕННІ БОЙОВИХ ДІЙ.....	47
Зубатенко Т.В. СУЧАСНІ ПРОБЛЕМИ НАДАННЯ ПСИХОЛОГІЧНОЇ ДОПОМОГИ СІМ'ЯМ ВІЙСЬКОВОСЛУЖБОВЦІВ НАЦІОНАЛЬНОЇ ГВАРДІЇ УКРАЇНИ ТА НАПРЯМКИ ЇХ ВИРІШЕННЯ.....	49
Курочкін О.О. АКТУАЛЬНІСТЬ ДОСЛІДЖЕННЯ ОСОБЛИВОСТЕЙ ФОРМУВАННЯ ПСИХОЛОГІЧНОЇ ГОТОВНОСТІ ВІЙСЬКОВОСЛУЖБОВЦІВ ПІДРОЗДІЛІВ НАЦІОНАЛЬНОЇ ГВАРДІЇ УКРАЇНИ З КОНВОЮВАННЯ, ЕКСТРАДИЦІЇ ТА ОХОРОНИ ПІДСУДНИХ ДО ВИКОНАННЯ ЗАВДАНЬ ЗА ПРИЗНАЧЕННЯМ.....	53
Остапенко О.В. ВДОСКОНАЛЕННЯ МЕТОДИКИ ОЦІНЮВАННЯ МОРАЛЬНО-ПСИХОЛОГІЧНОГО СТАНУ ВІЙСЬКОВОСЛУЖБОВЦІВ НАЦІОНАЛЬНОЇ ГВАРДІЇ УКРАЇНИ ПРИ ВИКОНАННІ СЛУЖБОВО-БОЙОВИХ ЗАВДАНЬ, ВЕДЕННІ БОЙОВИХ ДІЙ.....	54
Ушенко Є.О. ОСОБЛИВОСТІ МОРАЛЬНО-ПСИХОЛОГІЧНОГО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ДІЙ ОСОБОВОГО СКЛАДУ ВІЙСЬКОВОЇ ЧАСТИНИ НАЦІОНАЛЬНОЇ ГВАРДІЇ УКРАЇНИ ПІД ЧАС ОБОРОНИ ПІДПРИЄМСТВА З ВИРОБНИЦТВА ТА УТИЛІЗАЦІЇ ХІМІЧНИХ РЕЧОВИН.....	57
Хлабистін Є.О. СУЧАСНІ ПРОБЛЕМИ КАДРОВОЇ ПОЛІТИКИ НАЦІОНАЛЬНОЇ ГВАРДІЇ УКРАЇНИ ТА ШЛЯХИ ЇХ ВИРІШЕННЯ.....	58
Чорієв О.Ю. ПРОБЛЕМИ ФОРМУВАННЯ ПЕДАГОГІЧНОЇ МАЙСТЕРНОСТІ МОЛОДШИХ КОМАНДИРІВ ВІЙСЬКОВИХ ЧАСТИН НАЦІОНАЛЬНОЇ ГВАРДІЇ УКРАЇНИ.....	61

З М І С Т

Чуканівська К.І. РОЗРОБЛЕННЯ МЕТОДИКИ ОЦІНЮВАННЯ СУСПІЛЬНО-ПОЛІТИЧНОЇ ОБСТАНОВКИ В РАЙОНАХ ВІДПОВІДАЛЬНОСТІ І ВИКОНАННЯ СЛУЖБОВО-БОЙОВИХ ЗАВДАНЬ.....	64
--	----

**ПІДСУМКОВА НАУКОВО-ПРАКТИЧНА КОНФЕРЕНЦІЯ
СЛУХАЧІВ, КУРСАНТІВ І СТУДЕНТІВ**

Секція 1

**Проблеми та перспективи службово-бойової діяльності
та всебічного забезпечення застосування Національної гвардії України
на оперативному рівні**

Збірник тез доповідей

Відповідальний за випуск: *Р.С. Мельніков*

Комп'ютерне складання і верстання: *О.В. Ніконенко;*
О.О. Єсіпова

Формат 60x84¹/₁₆. Ум. друк. арк. 2,19.
Тираж 50 прим. Зам. № 306

Видавець і виготовлювач Національної академії Національної гвардії України
майдан Захисників України, 3, м. Харків-1, 61001.
Свідоцтво суб'єкта видавничої справи ДК № 4794 від 24.11.2014 р.